

Vulneracions de drets i discapacitat física i/o orgànica

Informe 2020 *1a edició*

Juntes pels
nostres
drets
ecom

**Vulneracions de
drets i discapacitat
física i/o orgànica**
Informe 2020 *1a edició*

Edita:

Gran Via de les Corts Catalanes, 562, pral. 2a.
08011 Barcelona
Tel.: 93 451 55 50
ecom@ecom.cat
www.ecom.cat

Data d'edició: Juny 2021 - Primera edició

Coordinació d'edició: Inma Gómez

Equip de redacció: Marta Alonso i Inma Gómez

Disseny i maquetació: Trajectes

Agraïments: A totes les persones que durant el 2020 han participat en els espais organitzats per ECOM i ens han transmès les seves vivències personals i a totes les àrees d'ECOM que han col·laborat en l'elaboració d'aquest informe.

Podeu descarregar aquest document en PDF al nostre web: **www.ecom.cat**

Aquesta publicació està subjecta a llicències Creative Commons
Reconeixement-NoComercial-CompartirIgual 4.0 Internacional.

Per a veure una còpia d'aquesta llicència, visiteu:

https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/deed.es_ES

SUMARI

Vulneracions de drets i discapacitat física i/o orgànica
Informe 2020 *1a edició*

● Presentació / 4

1 Qui som. La discapacitat des d'un model de dret. La igualtat i la no discriminació

1.1 ecom Esborrem Barreres. *Creem Oportunitats.* / 6

1.2 La concepció de la discapacitat des d'un model de dret / 8

1.3 El principi d'igualtat i el dret a la no discriminació / 9

2 La vulneració de drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica

2.1 ○ La necessitat de visibilitzar les vulneracions de drets / 13

2.2 ● Vulneració del **dret a l'accessibilitat i a la mobilitat personal** / 16

2.3 ● Vulneració del **dret a la vida** / 26

2.4 ● Vulneració del **dret a viure de forma independent i a ser inclòs en la comunitat** / 29

2.5 ● Vulneració del **dret a l'habitatge** / 37

2.6 ● Vulneració del **dret a l'educació** / 43

2.7 ● Vulneració del **dret a la salut** / 49

2.8 ● Vulneració del **dret al treball** / 56

2.9 ● Vulneració del **dret a un nivell de vida adequat i protecció social** / 65

2.10 ● Vulneració del **dret a la participació a les activitats culturals, de lleure i esportives** / 72

3 Conclusions / 79

4 Reptes i recomanacions / 84

5 Bibliografia i recursos d'interès / 86

Antonio Guillén
President d'Ecom

PRESENTACIÓ

El 2020 ha estat, sense dubte, un any molt difícil per a tothom. **La crisi social i sanitària generada per la pandèmia de la Covid-19 ha provocat un context d'emergència que ha posat en evidència la manca de recursos en molts àmbits de la nostra societat** i també com en situacions d'excepcionalitat i d'emergència els drets fonamentals es posen en risc. I encara més els d'aquelles persones que ens trobem en situacions de major vulnerabilitat, com és el cas de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

Coincidint amb aquest escenari de pandèmia (en què hem estat més pendents que mai de les vulneracions de drets que s'han patit) i amb el 50è aniversari del naixement de la nostra entitat, que celebrem aquest 2021, hem volgut elaborar el nostre primer **Informe de Vulneracions de Drets i Discapacitat física i/o orgànica**, que hem batejat com a **RADARECOM**

Aquest informe, una iniciativa que neix amb voluntat de permanència i de poder-se repetir anualment, **té per objectiu donar visibilitat a les vulneracions de drets que des de la nostra entitat hem detectat que han patit les persones amb discapacitat física i/o orgànica al llarg de 2020** amb la finalitat de denunciar i promoure la presa de consciència sobre la situació de desigualtat en què vivim, malgrat tenir reconeguts els mateixos drets que la resta de la ciutadania.

Així mateix, per tal de prevenir futures situacions de vulneració de drets i discriminacions per raó de discapacitat, i per afavorir la inclusió i la igualtat d'oportunitats per a aquest col·lectiu, en l'informe incloem també un seguit de reptes i recomanacions a tenir en compte.

Aquest 2020 ens ha reafirmat la importància de garantir la participació de les persones amb discapacitat -i de les entitats que les representem- en totes les actuacions que es duem a terme des de les administracions públiques per assegurar que es tenen en compte les nostres necessitats específiques així com tot allò que estableix la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat. I és que **només coneixent les necessitats reals de les persones amb discapacitat física i/o orgànica es poden elaborar protocols de prevenció i de gestió per evitar que es produeixin vulneracions** i es garanteixi així un veritable exercici dels drets de les persones amb discapacitat. Per això -i pel complicat panorama social i econòmic que ha deixat la pandèmia de la Covid-19- és imprescindible que es compti amb la nostra participació en el disseny de totes les polítiques i estratègies de reconstrucció social i econòmica que l'administració impulsi per pal·liar aquesta situació.

ECOM, juntament amb la missió de defensar l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica i conscienciar de la situació de desigualtat en què vivim, **estem també al costat de les persones per tal d'acompanyar-les, informar-les i empoderar-les perquè coneguin el seus drets i la manera de defensar-los** així com per encoratjar-les a que s'impliquin en l'autodefensa d'aquests, tot denunciant aquelles situacions de discriminació o vulneració de drets que pateixin i participant activament en els diferents òrgans de participació ciutadana.

Ara més que mai tenim un gran repte per endavant: **la reconstrucció del nostre país després de la pandèmia, un repte que ens interpel·la a tots i totes; a les administracions públiques, a les entitats socials, a les persones amb discapacitat i a la societat en general.**

ECOM i el col·lectiu a qui representem volem i demanem tenir un paper actiu en aquest procés de reconstrucció que ens ha de portar a construir societats més justes, obertes i igualitàries i on les persones amb discapacitat puguem viure en igualtat de drets i oportunitats.

Antonio Guillén

President d'Ecom

presidencia@ecom.cat

1 Qui som. La discapacitat des d'un model de dret. La igualtat i la no discriminació.

1.1 ecom Esborrem Barreres. *Creem Oportunitats.*

Qui som

ECOM som un moviment impulsat per persones amb discapacitat física i/o orgànica que treballem, a través del nostre empoderament i la nostra participació, per aconseguir una societat inclusiva on puguem fer efectiu l'exercici dels nostres drets.

Sota la marca ECOM s'apleguen la Federació ECOM i la Fundació ECOM.

Actualment, la Federació ECOM està integrada per més de **120 entitats** de persones amb discapacitat física i/o orgànica de tot el territori estatal.

Missió

ECOM té una doble missió:

1) Defensar l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica per assolir la plena inclusió social i millorar la seva qualitat de vida, amb l'empoderament de les persones com a eix vertebrador.

2) Enfortir el sector associatiu de la discapacitat física a través de la participació, la representació i l'empoderament.

Visió

Ser l'entitat de referència de la discapacitat física i l'interlocutor reconegut i legítimat per al desenvolupament de polítiques que afavoreixin la igualtat d'oportunitats, sempre amb un esperit d'innovació, col·laboració i transformació social.

Valors

La missió d'ECOM se sustenta en els valors de l'empoderament, la inclusió, l'activisme, la participació, el compromís i la innovació.

Què fem?

Defensa dels drets

A ECOM actuem per la defensa dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica amb l'enfocament dels drets humans, fonamentats en la Convenció Internacional de les Nacions Unides sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat (aprovada per l'ONU el 2006), que estableix que les persones amb discapacitat tenim els mateixos drets que qualsevol altra persona i que som iguals davant la llei.

Com ho fem?

Empoderant a les persones amb discapacitat física i/o orgànica a través del reconeixement dels seus drets.

Assessorant, formant i acompanyant en matèria de recursos sobre la discapacitat i la defensa dels drets.

Incidint en les polítiques públiques i les decisions d'assignacions de recursos.

Interlocutant amb representants de les principals institucions i agents socials.

Participant en diferents òrgans consultius de diferents organitzacions i entitats públiques.

Cooperant amb altres organitzacions.

Enfortint el teixit associatiu donant veu i representació al sector.

Reivindicant i fent accions divulgatives sobre l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

Publicant material de consulta sobre drets.

Conscienciació social

Entenem la conscienciació social com l'acció de promoure el coneixement de la societat sobre les persones amb discapacitat física i/o orgànica i la presa de consciència vers la situació de desigualtat i exclusió social en què vivim, una situació que és causada per les barreres (físiques, urbanístiques, psicosocials, de comunicació...) que l'entorn ens posa i que limita el nostre ple desenvolupament i una veritable igualtat de drets.

Com ho fem?

Conscienciant i promovent en la nostra societat un canvi de mirada vers la discapacitat i la diversitat.

Sensibilitzant per mostrar a la resta de la societat la realitat que vivim les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

Elaborant eines de suport per a la tasca de conscienciació social sobre la discapacitat i la diversitat que duem a terme.

Interlocutant amb representants de les principals institucions i agents socials.

Organitzant esdeveniments públics per fer visible i normalitzar la imatge de les persones amb discapacitat física i/o orgànica dins la societat.

Per conèixer més sobre la nostra activitat, consulta el nostre web:

www.ecom.cat

1.2 La concepció de la discapacitat des d'un model de dret

La discapacitat és una característica de la persona, no el tret que la defineix. S'entén, per tant, com un component inherent a la societat i a la diversitat humana, enriquidor, positiu i que evoluciona, tal com assenyalava la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.

Des de fa un temps, **la concepció de la discapacitat està canviant i es parla d'un model en què es concep a la persona amb discapacitat com un membre de ple dret, amb obligacions, però també amb els mateixos drets que la resta de la població;** i on s'ha de garantir la no discriminació i la igualtat d'oportunitats, a través del desenvolupament de polítiques que s'adaptin a la persona i no al revés.

Les persones amb discapacitat hem de tenir una participació activa en la comunitat. El més important és la capacitat de decidir per nosaltres mateixos/es i aquesta capacitat és la que s'ha de potenciar, **dotant-nos de les eines que necessitem per tenir una vida en igualtat d'oportunitats, com la resta de la població.**

Amb aquest canvi de paradigma, les persones amb discapacitat, hem passat, per tant, de ser persones destinatàries dels serveis a ser responsables de la nostra vida. Tenim dret a prendre les nostres decisions, a equivocar-nos i a no ser concebudes únicament com a pacients o beneficiàries de decisions que prenen persones o serveis externs.

A Catalunya hi ha 331.950 persones que tenen reconeguda una discapacitat física i/o orgànica.¹

Amb el canvi de paradigma, les persones amb discapacitat, hem passat de ser persones destinatàries dels serveis a ser responsables de la nostra vida.

¹ Estadística sobre el nombre de persones amb discapacitat a Catalunya. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. 2020.

1.3 El principi d'igualtat i el dret a la no discriminació

L'article 7 de la Declaració Universal dels Drets Humans (adoptada i proclamada per l'Assemblea General de les Nacions Unides, el 10 de desembre de 1948), reconeix que tothom és igual davant la llei i té dret d'obtenir-ne la mateixa protecció contra qualsevol discriminació que violi la present declaració.

Segons la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat, per discriminació s'entén: "Qualsevol distinció, exclusió o restricció per motius de discapacitat que tingui el propòsit o l'efecte d'obstaculitzar o deixar sense efecte el reconeixement, el gaudi o l'exercici, en igualtat de condicions, de tots els drets humans i llibertats fonamentals en els àmbits polític, econòmic, social, cultural, civil o d'un altre tipus".

La igualtat i la no discriminació són dos dels principis generals que regeixen la Convenció. **Només si no hi ha discriminació la igualtat pot ser efectiva.** Per tant, són dos conceptes relacionats entre sí.

La Convenció de l'ONU sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat va ser aprovada el 3 de desembre de 2006 i va entrar en vigor a Espanya el maig de 2008. La Convenció té com a propòsit promoure, protegir i assegurar el gaudi ple i en condicions d'igualtat de tots els drets humans i llibertats fonamentals de totes les persones amb discapacitat i promoure el respecte a la seva dignitat inherent.

Veure enllaç

Accions que discriminen²:

- **Distingir:** accions que, a partir de la identificació d'una o més característiques personals, donen un tracte diferent a una persona respecte d'una altra o altres davant una mateixa situació (discriminació directa).
- **Excloure:** accions que, a partir de la identificació d'una o més característiques personals, deixen a la persona que té aquestes característiques sense la possibilitat d'exercir un dret (discriminació directa).
- **Restringir:** accions que, a partir de la identificació d'una o més característiques personals, permeten l'exercici d'un dret, però de manera limitada, a la persona que té aquestes característiques (discriminació directa).
- **Preferir:** accions que, a partir de la identificació d'una o més característiques personals, donen prioritat a una persona que no és la que té aquestes característiques (discriminació directa).
- **Situar en desavantatge:** accions i mesures (lleis, polítiques públiques, anuncis, ofertes...) que estableixen requisits o condicions que algunes persones no podran complir a causa de les seves característiques personals (discriminació indirecta).

² Informe de l'Observatori de les Discriminacions a Barcelona. Ajuntament de Barcelona. 2019.

Formes de discriminació:

Les següents definicions estan extretes de la recent Llei 19/2020, del 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no-discriminació:

Discriminació directa: la discriminació que es produeix quan una persona és tractada d'una manera menys favorable que una altra en una situació anàloga.

Discriminació indirecta: la discriminació que es produeix quan una disposició, un criteri o una pràctica pretesament neutres són susceptibles de causar un perjudici major a una persona respecte a d'altres.

Discriminació múltiple: la discriminació que es produeix quan una persona pateix una forma agreujada i específica de discriminació com a conseqüència de la concurrència o la interacció de diversos motius de discriminació.

Discriminació per associació: la discriminació que es produeix quan una persona o el grup al qual se l'associa és objecte de discriminació, real o atribuïda, com a conseqüència de la seva relació amb una persona o un grup.

Discriminació per error: la discriminació que es produeix quan una persona n'és objecte pel fet d'haver-li atribuït erròniament alguna característica, circumstància o condició.

Discriminació per estigmatització: el procés pel qual un grup amb poder defineix el que és normal i deixa fora d'aquesta definició altres conductes que, en conseqüència, són considerades no normatives.

Discriminació per raó de gènere: la situació discriminatòria en què es troba una persona que és, ha estat o pot ésser tractada, per raó de sexe o de circumstàncies directament relacionades amb la seva condició biològica, d'una manera menys favorable que una altra en una situació anàloga.

Principal marc normatiu:

Cal tenir en compte la normativa més rellevant que recull els principis d'igualtat i no discriminació.

Àmbit internacional:

- Declaració Universal dels Drets Humans de les Nacions Unides (articles 1 i 7).
- Pacte Internacional de Drets Civils i Polítics (articles 2.1, 14 i 26).
- Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals (article 2.2).

Legislació referent a l'àmbit de la discapacitat:

- Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.

Àmbit europeu:

- Tractat de la Unió Europea (article 9).
- Carta dels Drets Fonamentals de la Unió Europea (articles 20 i 21).
- Conveni per a la Protecció dels Drets Humans i de les Llibertats Fonamentals, CEDH, Consell d'Europa (article 14).
- Carta Europea de Salvaguarda dels Drets Humans a la Ciutat (article 2).

Àmbit estatal:

- Constitució Espanyola (articles 1.1., 9.2. i 14).
- Estatut dels Treballadors (articles 4, 17, 24 i 28).
- Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per la Igualtat Efectiva de Dones i Homes (articles 3, 4 i 5).

Legislació referent a l'àmbit de la discapacitat:

- Reial Decret Legislatiu 1/2013, de 29 de novembre, mitjançant el que s'aprova el Text Refós de la Llei General de Drets de les Persones amb Discapacitat i de la seva Inclusió Social.
- Llei 39/2006, de 14 de desembre, de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les Persones en Situació de Dependència.
- Llei Orgànica 1/2017, de 13 de desembre, de modificació de la Llei Orgànica 5/1995, de 22 de maig, del Tribunal del Jurat, per garantir la participació de les persones amb discapacitat sense exclusions.
- Llei Orgànica 2/2018, de 5 de desembre, per la modificació de la Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juny, del Règim Electoral General per garantir el dret de sufragi de totes les persones amb discapacitat.

Àmbit català:

- Estatut d'Autonomia de Catalunya (articles 4, 15, 18, 19, 23, 40, 44 i 45).
- Llei 17/2015, de 21 de juliol, d'igualtat efectiva de dones i homes.
- Llei 4/2016, de 23 de desembre, de mesures de protecció del dret a l'habitatge de les persones en risc d'exclusió residencial (article 2.b).
- Llei 19/2020, de 30 de desembre, d'igualtat de tracte i no discriminació.

Legislació referent a l'àmbit de la discapacitat:

- Llei 13/2014, de 30 d'octubre, d'accessibilitat.
- Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu.

Per conèixer més normativa específica per àmbits es pot consultar la nostra *Guia pràctica per a la defensa dels drets de les persones amb discapacitat física*. [Veure pdf](#)

2.1 La necessitat de visibilitzar les vulneracions de drets

○ Quan ens trobem davant d'una vulneració de drets?

Els drets només són drets si són efectius, és a dir, si es poden exercir. **Quan es transgredeix una llei o normativa que reconeix un dret es produeix una vulneració de drets.**

Malgrat que en el nostre ordenament jurídic existeixen lleis i normatives que promouen, protegeixen i defensen el gaudi ple -i en condicions d'igualtat- de tots els drets humans i llibertats de les persones amb discapacitat, el que l'experiència ens demostra és que, sovint, aquesta legislació no s'aplica. Per tant, és com si no existís. Els drets de les persones amb discapacitat, en conseqüència, es veuen vulnerats constantment.

○ La tasca d'ECOM davant la vulneració de drets:

Com dèiem en el bloc anterior, una de les missions d'ECOM és defensar l'exercici dels drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica per assolir la plena inclusió social i millorar la seva qualitat de vida, amb l'empoderament de les persones com a eix vertebrador.

El 2021 ECOM celebra el seu 50è aniversari. Durant tots aquests anys, ha acompanyat a les persones amb discapacitat física i/o orgànica, assessorant-les i recolzant-les per defensar l'exercici dels seus drets, fomentant la seva autonomia personal i l'empoderament.

Malgrat tot, les vulneracions de drets de les persones amb discapacitat continua essent una realitat. Davant d'això, neix la necessitat d'identificar-les i visibilitzar-les mitjançant el present Informe sobre la vulneració de drets detectades per ECOM durant el 2020.

Finalitats de l'informe:

● VISIBILITZAR

Visibilitzar les vulneracions de drets que han patit les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

● CONSCIENCIAR

Generar consciència ciutadana envers els drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

● PREVENIR

Establir plans d'acció (amb diferents públics) per prevenir possibles situacions de vulneracions de drets i discriminació per raó de discapacitat.

Juntes pels
**nostres
drets**
ecom

Metodologia de l'Informe:

- **Període analitzat:**
de gener a desembre de 2020
- **Àmbit territorial analitzat:** Catalunya
- **Marc de referència:**
Convenció de l'ONU sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.
- **Parts de l'informe:**
 - Contextualització
 - Anàlisi de les vulneracions detectades
 - Conclusions
 - Reptes
- El present informe ha analitzat les **vulneracions que s'han produït en relació als següents drets:**
 - **Dret a l'accessibilitat i a la mobilitat personal**
 - **Dret a la vida**
 - **Dret a viure de forma independent i a ser inclòs en la comunitat**
 - **Dret a l'habitatge**
 - **Dret a l'educació**
 - **Dret a la salut**
 - **Dret al treball**
 - **Dret a un nivell de vida adequat i protecció social**
 - **Dret a la participació a les activitats culturals, de lleure i esportives**

○ L'Informe combina l'**anàlisi quantitatiu** amb l'**anàlisi qualitatiu**.

● **L'anàlisi quantitatiu** prové principalment de les **consultes ateses durant el 2020 per les diferents àrees d'ECOM:**

- Hem rebut un total de **508 consultes** en matèria de drets durant el 2020. D'aquestes, 121 consultes feien referència a vulneracions de drets.

● **L'anàlisi qualitatiu** prové de les següents fonts d'informació:

- **Reunions amb les responsables de les diferents àrees d'ECOM** per analitzar les vulneracions que han detectat des de les seves àrees (en total, cinc reunions).
- **Anàlisi de l'enquesta** realitzada per ECOM sobre com estava afectant a les persones amb discapacitat la gestió de l'estat d'alarma per la crisi sanitària de la Covid-19 (212 participants).
- **Anàlisi de l'enquesta** realitzada per ECOM sobre l'afectació de la Covid-19 a les persones amb discapacitat vinculades als serveis d'inclusió laboral (1.721 participants).
- **Conclusions del cicle de reflexió**, organitzat per ECOM, "Els drets a debat. L'impacte de la Covid-19 en els drets de les persones amb discapacitat física" (en total, quatre debats: dret a l'educació, dret a la salut, models d'atenció i dret al treball).
- **Conclusions de diferents grups de treball i/o reunions monogràfiques** on s'han recollit situacions de discriminació i vulneració de drets que han patit persones amb discapacitat física i/o orgànica.
- **Notes de premsa generades per ECOM** denunciant vulneracions de drets (en total, dotze comunicats).

Àmbits de les consultes ateses en matèria de vulneracions:

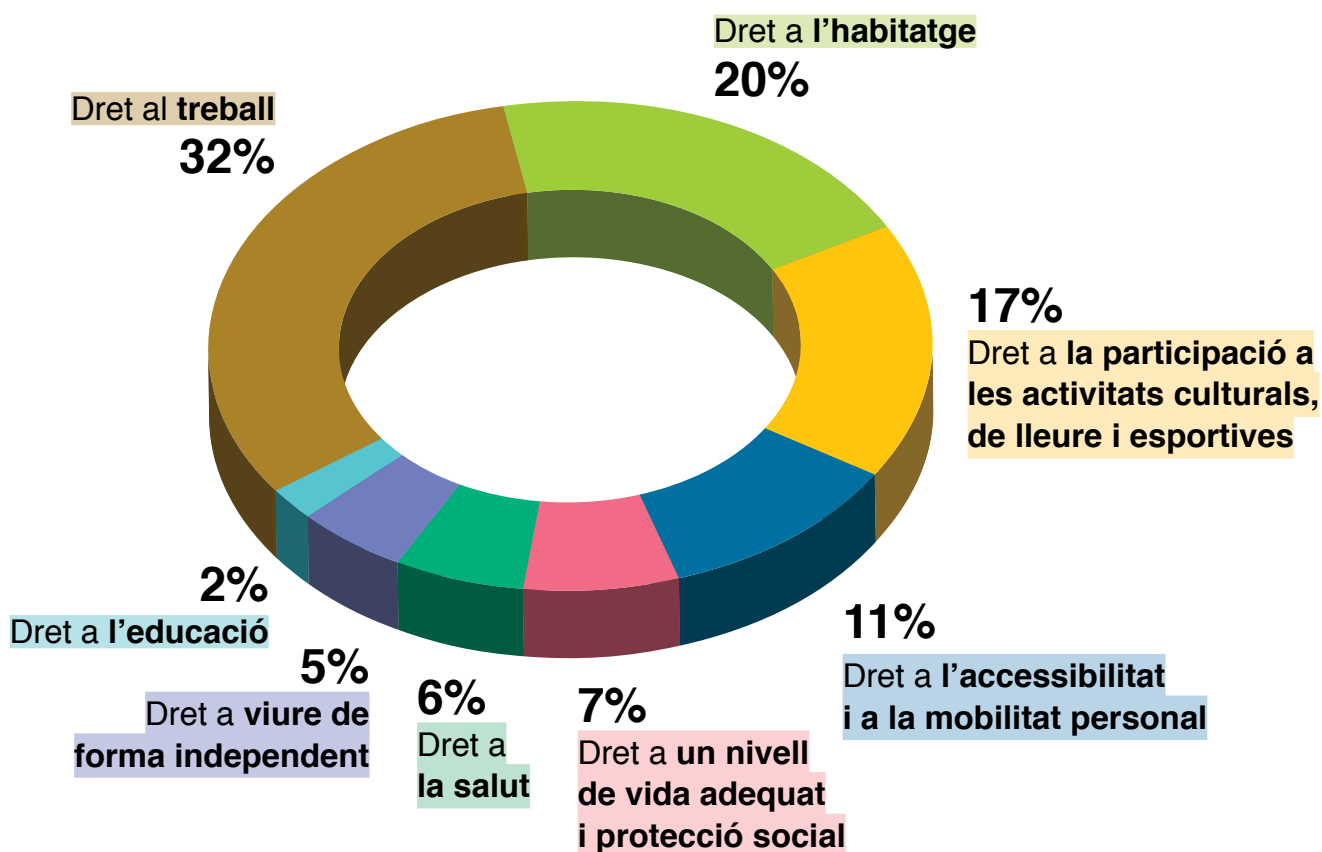
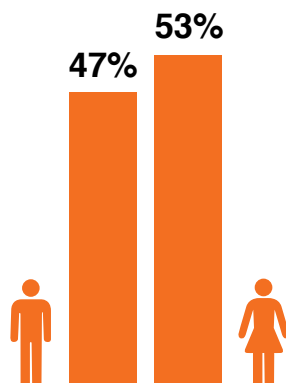
508

Consultes ateses

121

Consultes sobre vulneracions dels drets

Qui ha patit les vulneracions?

2.2 Vulneració del Dret a l'accessibilitat i a la mobilitat personal

Posicionament:

Defensem el dret de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a l'accessibilitat universal, entenent que és un dret bàsic per tal que totes les persones puguem participar amb igualtat d'oportunitats a la societat i, per a les persones amb discapacitat física i/o orgànica, un dret fonamental per garantir que puguem viure de forma independent i participar plenament en tots els aspectes de la vida.

Reivindiquem que l'administració pública prioritzi les actuacions en aquest àmbit davant la perspectiva que les millores en l'accessibilitat suposen una millora en la qualitat de vida de tota la ciutadania i generen entorns, productes i serveis més segurs i usables per a tothom.

Entenent l'accessibilitat com una cadena d'elements, **advocuem perquè l'abordatge de l'accessibilitat es faci de manera integral, transversal i coordinada per part de totes les parts implicades** (ja siguin públiques o privades) apostant per la universalitat com a resultat de la diversitat humana, sense que sigui necessària una adaptació ni disseny especialitzat.

Legislació:

Article 9 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb

Discapacitat: Perquè les persones amb discapacitat puguin viure de forma independent i participar plenament en tots els aspectes de la vida, els Estats Parts adoptaran les mesures pertinents per assegurar l'accés de les persones amb discapacitat, amb igualtat de condicions que la resta, a l'entorn físic, el transport, la informació i les comunicacions, inclosos els sistemes i les tecnologies de la informació i les comunicacions, tant en zones urbanes com rurals.

Article 20 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb

Discapacitat: Els Estats Parts adoptaran mesures efectives per assegurar que les persones amb discapacitat gaudeixen de mobilitat personal amb la major independència possible.

Article 3.1 de la Llei 13/2014, de 30

d'octubre, d'Accessibilitat: L'Accessibilitat és el conjunt de condicions de comprensibilitat i usabilitat que han de complir l'entorn, els espais, els edificis, els serveis, els mitjans de transport, els processos, els productes, els instruments, els aparells, les eines, els dispositius, els mecanismes i els elements anàlegs perquè totes les persones puguin utilitzar-los i gaudir-los amb seguretat i comoditat i de la manera més autònoma i natural possible.

A+

45

Consultes ateses

13

Consultes sobre vulneració del dret

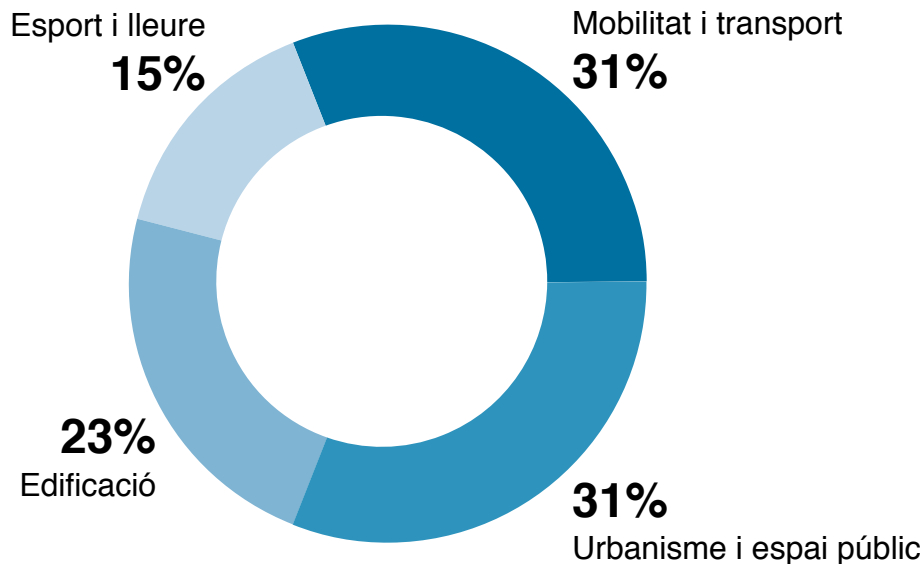
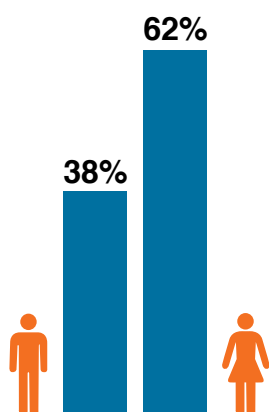
Què hem detectat?

Consultes ateses en matèria de vulneracions:

Hem rebut un total de **45 consultes** referents al dret a l'accessibilitat i a la mobilitat. D'aquestes, 13 consultes feien referència a alguna vulneració del dret.

Els àmbits de la mobilitat i l'urbanisme són els àmbits on més vulneracions hem detectat. Tot i que any rere any s'aconsegueixen millores, encara queda camí per fer. En aquest sentit, la pandèmia ha donat visibilitat a aquestes mancances i ha evidenciat que davant la presa de decisions amb caràcter d'urgència no sempre es té present a les persones amb discapacitat.

Qui ha patit les vulneracions?

Quines vulneracions s'han produït?

Durant el 2020 s'ha posat de manifest que tot i que hi hagut millores en l'accessibilitat any rere any, **continua sense haver una veritable implementació de treball transversal i coordinat de l'accessibilitat a tots els àmbits i nivells** per garantir la cadena d'accessibilitat i el seu manteniment.

En aquest sentit, **la pandèmia no ha fet més que agreujar la situació i donar visibilitat a les vulneracions que les persones amb discapacitat física i/o orgànica ja patien**, tant en l'espai públic, com en la mobilitat i el transport i en l'edificació (tant d'ús públic com privat).

No haver tingut present a les persones amb discapacitat a l'hora de la presa de decisions durant la pandèmia ha suposat un pas enrere pel que fa a la mobilitat personal i l'accessibilitat de l'espai públic, especialment davant la reducció de l'oferta del transport públic i l'urbanisme tàctic implementat, sense tenir en compte les necessitats reals de les persones amb discapacitat.

En aquest aspecte, i com a exemple d'aquestes modificacions d'urgència, en un primer moment es van implementar solucions com l'ampliació d'espai per circulació de vianants, les mesures per utilitzar el transport públic urbà (bus) -amb entrades i sortides per la segona porta-, l'ampliació del número de places de les terrasses dels bars i restaurants... **Tot plegat ha suposat que una vegada implementades s'hagin observat problemes d'accessibilitat (obstacles, desviacions, manca de delimitacions...) en aquestes mesures** i una reivindicació de les entitats del sector de la discapacitat per corregir-les. **Fet que es podria haver tractat des de l'inici, convidant a participar a la societat civil.**

Posteriorment, s'han creat espais amb més presència de participació, que han suposat un esforç a les entitats pel seu seguiment (a ECOM, en temes referents a l'accessibilitat, hem doblat el número de reunions amb l'administració i la participació als nous espais creats també per l'administració), fet que volem remarcar perquè **aquest esforç ha interferit en els tempos de les entitats per diagnosticar, reflexionar, treballar conjuntament amb altres entitats i proposar millores.**

A⁺

Continua sense haver una veritable implementació de treball transversal i coordinat de l'accessibilitat a tots els àmbits i nivells per garantir la cadena d'accessibilitat i el seu manteniment.

No haver tingut en compte les necessitats reals de les persones amb discapacitat ha suposat un pas enrere pel que fa a la mobilitat personal i l'accessibilitat de l'espai públic, especialment davant la reducció de l'oferta del transport públic i l'urbanisme tàctic implementat.

A⁺

Alguns apartats del Codi d'Accessibilitat, que és a portes d'aprovar-se, no s'ajusten als paràmetres que marca la Convenció de l'ONU al contemplar l'exempció d'adaptar edificis en carrers amb pendent o la no obligatorietat de posar ascensors en edificis d'habitatges d'obra nova.

Així mateix, **durant el 2020 hem continuat reclamant l'aprovació del Decret d'Accessibilitat a Catalunya** (en el que s'està treballant des del 2016) i que haurà de desplegar la Llei d'Accessibilitat (del 2014), així com demanant que es doti del pressupost suficient i necessari per garantir el dret a l'accessibilitat de les persones amb discapacitat.

No obstant, **des d'ECOM vam alertar a inicis d'any que alguns apartats del futur Codi d'Accessibilitat no s'ajustaven als paràmetres que marcava la Convenció de l'ONU**, ja que contemplava aspectes com l'exempció d'adaptar edificis en carrers amb pendent o la no obligatorietat de posar ascensors en edificis d'habitatges d'obra nova.

També trobàvem ofensiu i completament discriminatori que el Codi digués que no calia fer accessibles els establiments d'ús públic on (com literalment diu el decret) “es justifica que no és previsible la presència de persones amb mobilitat reduïda i cadira de rodes”. Una exempció que es reforça dient “quan es consideri que les activitats i els serveis que s'ofereixen són inapropiats per a persones amb discapacitat física”. Aquest punt suposa una discriminació cap a les persones amb discapacitat i una vulneració dels seus drets.

Per tot això, **estarem molt atents al redactat final del Codi d'Accessibilitat per garantir que està totalment alineat amb la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat**. Per conèixer els detalls, es pot consultar la nostra nota de premsa. [Veure pdf](#)

Per últim, **és rellevant destacar que les vulneracions detectades no provenen només de l'administració, sinó que també han estat produïdes per part de persones i empreses del sector privat**. En l'àmbit de l'habitatge, per exemple, l'accessibilitat està lluny de ser una realitat, havent pocs habitatges accessibles en el mercat i essent la negativa de les comunitats de propietaris per l'adaptació d'elements comuns dels edificis una gran trava per les persones amb discapacitat (problemàtica que es desenvolupa en l'apartat dedicat a la vulneració del dret a l'habitatge).

Vulneracions específiques detectades al 2020:

1 L'administració pública no sempre té en compte les nostres necessitats:

- Alguns apartats de l'esborrany del Codi d'Accessibilitat, que haurà de desplegar la Llei d'Accessibilitat, no s'ajusten a la Convenció de l'ONU.
- Continuen mancants criteris unitaris i treball transversal entre les diferents administracions públiques.

ECOM fomenta la participació activa per aconseguir canvis: Impulsem el projecte *Ciutat Viva*, una iniciativa per promoure la participació activa de col·lectius que pateixen discriminació múltiple en la transformació urbana.

Durant la pandèmia, la informació no sempre estava disponible en formats accessibles, provocant que moltes persones no tinguessin accés a la informació en igualtat de condicions.

Marc Covid-19:

- Davant la Covid-19 no s'han tingut en compte les necessitats de les persones amb discapacitat per la presa de decisions que afectaven a l'accessibilitat (tal i com hem explicat en l'apartat introductori).
- La informació sobre la pandèmia no sempre estava disponible en format de lectura fàcil.

2 Espai públic per a tots els públics?

- Moltes de les vies públiques continuen sense ser accessibles. Moltes persones no poden fer-ne ús de manera autònoma. En relació amb la mobilitat activa, l'accessibilitat física dels carrers és també un clar element integrador.
- Hi ha un desconeixement general, per part de les persones amb discapacitat, sobre la normativa d'accessibilitat d'establiments oberts al públic, per saber si tenen l'obligació de ser accessibles o no.
- Hi ha persones que han optat per l'autoconfinament per evitar trobar-se amb espais no accessibles.

Marc Covid-19:

- L'urbanisme tàctic aplicat durant la pandèmia (eixamplament de terrasses, entrades d'escoles...), creiem que podia ser una bona solució per tal que el vianant guanyés espai a la via pública; no obstant, no sempre ha tingut en compte la discapacitat i sovint ha obviat les necessitats de disposar d'amplades suficients que garantissin seguretat i comoditat per a tothom.

L'urbanisme tàctic s'enfoca a accions concretes i immediates intervenint a baix cost per donar solucions a necessitats urbanístiques. Amb l'arribada de la Covid-19 s'ha posat en marxa mitjançant la transformació de l'ús d'espais públics.

- Els circuits d'entrada i sortida a establiments i espais públics, modificats a causa de la pandèmia, no sempre han garantit els paràmetres d'accessibilitat.
- Moltes persones manifestaven que durant l'estat d'alarma fer la compra suposava més temps, ja que molts comerços no disposaven de totes les mesures d'accessibilitat i feia que depenguessin de que algú els agafés algun producte de les prestatgeries, amb el risc que suposava aquesta interacció per les dues parts.
- Les persones amb discapacitats no visibles han tingut dificultats per acollir-se a protocols d'atenció prioritària que han sorgit arrel de la pandèmia (en comerços, farmàcies, en organismes públics o privats...), per la dificultat de justificar que tenien algun tipus de discapacitat.

Només el 43% dels municipis de la província de Barcelona disposen de plans d'accessibilitat, tot i que la Llei 13/2014 del 30 d'octubre d'accessibilitat estableix l'obligatorietat de disposar-ne.¹

¹ Anàlisi de la mobilitat de les persones amb discapacitat a partir de l'Enquesta de mobilitat en dia feiner (EMEF) i altres fonts d'informació. Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona. 2020.

3 La mobilitat continua sense estar garantida al 100%:

- Les necessitats no cobertes en la cadena d'accessibilitat fan que no sigui possible aquesta mobilitat, reduint, per tant, les possibilitats de desenvolupar un dret bàsic com el de mobilitat personal. Gairebé tres de cada quatre persones amb discapacitat utilitza els modes actius o el transport públic en els seus desplaçaments quotidians, per sobre de la resta de la població (dues persones de cada quatre).²
- La xarxa d'autobusos interurbans no és accessible en el seu conjunt. ECOM fomenta la participació activa per aconseguir canvis:

ECOM impulsa el projecte *ECOMobilitza't!* amb un cicle de webinars en el marc de la Setmana Europea de la Mobilitat

- Manca difusió i coneixement d'empreses de transport adaptat.
- Existència de buits legals i manca de propostes consensuades de la interferència i punts de conflicte entre els vehicles de mobilitat personal (VMP) i els vianants.
- La tramitació i el sistema de tarifes i ajuts del transport públic és complex. És habitual haver de demanar ajuda per realitzar els tràmits.
- Manca d'informació respecte als requisits i la sol·licitud de la targeta d'aparcament per a persones amb discapacitat.
- Hem rebut queixes per part d'actuacions inapropiades d'autoritats policials en relació a la targeta d'aparcament, interposant sancions quan no hi havia un motiu justificat.
- Manca d'informació de les places d'aparcament públiques reservades per a persones amb mobilitat reduïda.
- Manca d'informació accessible de l'aplicació i regulació de la Zona de Baixes Emissions a Barcelona.
- Manca d'informació dels impostos i taxes urbanes exemptes relatives a vehicles privats.
- No tots els tallers estan preparats per poder fer les adaptacions dels vehicles. A més, aquesta adaptació encareix el seu preu; per tant, el fet de necessitar un cotxe adaptat suposa un greuge econòmic.
- Dificultats per trobar places d'aparcament privades adaptades i la negativa dels propietaris d'adaptar una plaça de lloguer.

Tot i que moltes persones amb discapacitat són usuàries del transport públic, les mancances en la cadena d'accessibilitat fan que el dret a la mobilitat personal no sempre es pugui garantir.

² Anàlisi de la mobilitat de les persones amb discapacitat a partir de l'Enquesta de mobilitat en dia feiner (EMEF) i altres fonts d'informació. Institut d'Estudis Regionals i Metropolitans de Barcelona. 2020.

Marc Covid-19:

- La reducció d'oferta del transport públic durant la Covid-19 ha oblidat les persones amb discapacitat i no se'ls ha informat dels canvis en els protocols que han anat en detriment, en molts casos, de l'accessibilitat del sistema de transport.
- No s'ha garantit el manteniment de les mesures d'accessibilitat del transport públic durant la pandèmia. Les avaries dels ascensors de les estacions de tren són un problema recurrent a la xarxa de rodalies. La no comunicació prèvia de l'avaría i la manca d'agilitat en les reparacions no incentiva l'ús del servei, discrimina i exclou socialment.

Per conèixer més detalls sobre el manteniment, consulta la nostra nota de premsa. [Veure pdf](#)

La manca d'informació sobre recursos, en matèria de mobilitat, unida a la dificultat dels procediments per realitzar tràmits, han estat de les principals queixes rebudes en aquest àmbit.

4 Esport, oci i lleure accessibles, els grans oblidats?

- No hi ha informació suficient sobre el grau d'accessibilitat de les activitats culturals.
- Molts espais d'oci, parcs, àrees de joc i platges continuen sense ser accessibles. Durant el 2020, moltes millores d'accessibilitat s'han vist aturades a causa de la pandèmia.
- Continuen les consultes i denúncies sobre els problemes d'accessibilitat als locals comercials, (encara esperem la resolució definitiva de condicions i tempos que ha de proposar el futur Codi d'Accessibilitat).

A causa de la pandèmia, moltes obres de millora de l'accessibilitat van quedar aturades.

Marc Covid-19:

- La pandèmia també va provocar retard en l'obertura dels serveis de suport al bany per l'ús de les platges accessibles per a tothom, a causa d'haver trigat a disposar dels protocols d'ús.

5 Informació i tecnologia per a tothom?

- Un percentatge elevat de persones amb discapacitat no té accés a la tecnologia per motius econòmics, socials o de formació.
- El món digital no sempre és accessible, assequible ni contempla la diversitat humana. La bretxa digital afecta sobretot en la usabilitat i accessibilitat (els dispositius TIC que s'utilitzen no s'adapten a les necessitats de les persones amb discapacitat i hi ha funcionalitats de l'ordinador o smartphone a les quals no es pot accedir).³

Marc Covid-19:

- No sempre ha quedat garantida l'adaptació de la informació a formats de lectura fàcil. Tot i que el 66% de les persones enquestades per ECOM creuen que la informació respecte la Covid-19 s'ha proporcionat en formats accessibles, ha estat difícil trobar-la en format de lectura fàcil.⁴
- L'accés als suports i serveis de la xarxa de salut, de serveis socials i d'ocupació, que s'ofereixen en modalitat digital, no sempre ha estat garantit per a tothom, fent que, per exemple, en moltes ocasions s'hagi de disposar de certificat digital per poder fer algunes gestions.

- Per conèixer quina normativa específica regula aquest dret pots consultar la nostra *Guia pràctica per a la defensa dels drets de les persones amb discapacitat física*. [Veure pdf](#)

- Cicle de webinars *Ciutat Viva*, organitzats per ECOM, per promoure la participació en la transformació urbana, realitzats durant el 2020. [Veure videos](#)

- Cicle de webinars *ECOMobilitza't*, per uns pobles i unes ciutats més accessibles i sostenibles, realitzats durant el 2020. [Veure videos](#)

³ Estudi sobre l'impacte de la bretxa digital en les persones ateses per les entitats socials. m4Social i Fundació Ferrer i Guàrdia. 2020.

⁴ Enquesta realitzada per ECOM sobre com estava afectant a les persones amb discapacitat la gestió de l'estat d'alarma per la crisi sanitària de la Covid-19 (212 participants: 74% persones amb discapacitat reconeguda i la resta familiars o tutors legals). 2020.

“ Coneix alguns testimonis

"En el meu poble molts carrers no són encara accessibles. Degut a la meva discapacitat, el fet de trobar-me barreres mentre camino pel carrer fa que em senti insegura i amb por de caure a terra.

Així mateix, quan va començar la desescalada, el transport públic va trigar molt en tornar a funcionar amb regularitat i això va dificultar que poguéssim viatjar a altres pobles o ciutats, fent que ens quedéssim aïllades -si no disposàvem de transport privat-, i sense possibilitat de desplaçar-nos a altres llocs i visitar amics i familiars.

També m'he queixat diferents cops perquè el mobiliari urbà, com per exemple els contenidors per reciclar, no són accessibles i, moltes vegades ens trobem obstacles al costat que no ens permeten utilitzar-los de manera autònoma.

La manca d'accessibilitat (en carrers, edificis, transports...) és una barrera que dificulta que puguem tenir una vida autònoma i en igualtat de condicions que la resta de veïns/es."

”

2.3 Vulneració del dret a la vida

Posicionament:

Reivindiquem que l'administració pública garanteixi aquest dret a les persones amb discapacitat de la mateixa manera que ho fa per a la resta de la població, aplicant criteris unitaris que incloguin a les persones amb discapacitat, per ser aquest dret inherent a tot ésser humà, independentment de les característiques personals de cadascú.

Legislació:

Article 10 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: els Estats Parts reafirmen el dret inherent a la vida de tots els éssers humans i adoptaran totes les mesures necessàries per garantir el gaudiment efectiu d'aquest dret per les persones amb discapacitat en igualtat de condicions amb la resta.

Què hem detectat?

Tot i no haver rebut consultes directes referents al dret a la vida, hem actuat de manera proactiva, anticipant-nos perquè aquest dret inherent a tot ésser humà no es veiés vulnerat en cap moment, denunciant el fet de qüestionar aquest dret i facilitant la informació necessària i contrastada a les persones amb discapacitat davant la confusió originada a l'inici de la situació d'emergència sanitària viscuda a causa de la Covid-19.

Quines vulneracions s'han produït?

Durant el 2020 hem comprovat la fragilitat del dret a la vida, fet impensable en ple segle XXI. **Una de les situacions més greus de la Covid-19 i que més ha preocupat ha estat el fet de qüestionar el dret a la vida (un dret humà que és indiscutible)**, quan en els pitjors moments de la pandèmia (març i abril de 2020) i davant la saturació del sistema sanitari, es va fer públic que certs protocols mèdics contemplaven la possibilitat de no assignar recursos a certs col·lectius, en base a una premissa de vida menys útil, davant la qual la discapacitat podia arribar a ser un element de triatge.

Aquest fet, que després es va desmentir per part de l'administració pública, ens va alertar a totes les entitats que defensem els drets de les persones amb discapacitat i **ràpidament vam denunciar i reclamar que es garantís una atenció sanitària equitativa i sense discriminacions.**

De manera proactiva, davant els primers ecos de la possibilitat de qüestionar el dret a la vida, **vam reclamar un tracte sanitari adequat sense discriminacions per raó de discapacitat i prioritant l'atenció de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.**

Per una banda, es va sol·licitar al Departament de Salut i al Col·legi de Metges de Catalunya que, davant el col·lapse de les Unitats de Cures Intensives, **apliquessin els criteris definits pel Comitè de Bioètica de Catalunya, basats en l'escala de valoració SOFA, que valorava la probabilitat de sobreviure, les malalties associades que podien limitar la supervivència, la possibilitat de respondre al tractament i donava l'oportunitat de viure per qui menys havia viscut.** Aquesta petició es va formular després que als inicis de l'estat d'alarma es fes públic un protocol dels Serveis d'Emergències Mèdiques de Catalunya que es basava en l'escala Rockwood, que valorava la capacitat funcional de la persona i l'edat d'aquesta a l'hora de decidir qui podia accedir a les Unitats de Cures Intensives en una situació de col·lapse, valoracions que podien generar discriminació per les persones amb discapacitat, anant en contra del marc jurídic internacional, estatal i autonòmic.

En aquest sentit, **es va reclamar unitat de criteris i que les instruccions dirigides al personal d'atenció mèdica i social -tant a l'àmbit públic com privat- ressaltessin la igualtat**, no essent procedent la classificació de la població mitjançant el terme "utilitat social" ja que tot ésser humà pel fet de ser-ho és socialment útil, en atenció a la seva pròpia dignitat humana.

Per altra banda, **vam sol·licitar que es prioritzés l'atenció de les persones amb discapacitat en la gestió de la pandèmia, per la seva major fragilitat de salut, reclamant que es destinessin de manera prioritària proves ràpides de detecció del virus a les persones amb discapacitat** -tant a les residents a centres com a domicilis particulars- i als professionals que els donaven suport per a la seva autonomia, tot garantint-los material de protecció i seguretat per evitar una sobreexposició al major risc de contagi al que estaven predisposades per haver de tenir-hi contacte físic.

També vam expressar el convenciment que la decisió del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies de **traslladar persones amb discapacitat i a les quals es detectessin símptomes d'haver contret el virus, a la Casa del Mar** (equipament públic de la ciutat de Barcelona) **era un tracte discriminatori respecte el trasllat d'altres pacients dels hospitals a hotels habilitats.**

Una de les situacions més greus viscudes durant el 2020 va ser veure qüestionat el dret a la vida.

A l'inici de la pandèmia, alguns protocols mèdics contemplaven la possibilitat de no assignar recursos a certs col·lectius, en base a una premissa de vida menys útil.

Vulneracions específiques detectades al 2020:

S'ha qüestionat el dret a la vida?

La Covid-19 ha donat visibilitat a la necessitat de **garantir l'atenció sanitària equitativa i sense discriminacions per motiu de discapacitat en situacions extraordinàries d'emergència sanitària** i que es deixin acreditats els criteris oficials, que han d'estar presidits per la protecció del dret humà a la vida sense excepcions.

- Nota de premsa de 25 de març de 2020 mitjançant la qual ECOM reclama prioritzar l'atenció i tracte igualitari de les persones amb discapacitat física en la gestió de la pandèmia per la Covid-19.

[Veure pdf](#)

- Nota de premsa de 4 d'abril de 2020 mitjançant la qual ECOM reclama un tracte sanitari adequat sense discriminacions per raó de discapacitat davant l'escassetat de recursos en la gestió de la pandèmia per la Covid-19.

[Veure pdf](#)

2.4 Vulneració del dret a viure de forma independent i a ser inclòs en la comunitat

Posicionament:

- **Reivindiquem el dret de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a dur una vida independent** i a ser incloses i participar en la comunitat en igualtat de condicions que la resta de la ciutadania.
- Concebem la persona amb discapacitat tal com ho fa el model social de la discapacitat i la filosofia de vida independent, **com un membre de ple dret amb obligacions, però també amb els mateixos drets que la resta de la població**, uns drets que com a ciutadans/es s'han de poder exercir amb la màxima autonomia personal.
- **Advoquem per potenciar la capacitat i el dret de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a decidir per si mateixes**, incloent l'oportunitat d'escollir el lloc de residència i com viure, sense estar obligades a viure d'acord amb un sistema específic.
- Per tal de facilitar la inclusió a la comunitat, **cal l'accés als recursos i serveis necessaris, entre els quals apostem pel Servei d'Assistència Personal**, entenent que és l'idoni per garantir la màxima autonomia de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

Legislació:

Article 19 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: Els Estats Part reconeixen el dret en igualtat de condicions de totes les persones amb discapacitat a viure a la comunitat, amb opcions iguals que la resta, i adoptaran mesures efectives i pertinents per facilitar el ple gaudi d'aquest dret, assegurant especialment que tinguin l'oportunitat d'escollir el seu lloc de residència i on i amb qui volen viure, així com l'accés a una varietat de serveis d'assistència domiciliària, residencial i altres serveis de suport incloent l'assistència personal per evitar l'aïllament i la separació de la comunitat.

70
Consultes ateses

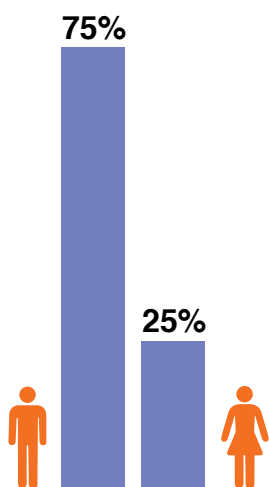
6
Consultes sobre vulneració del dret

Què hem detectat?

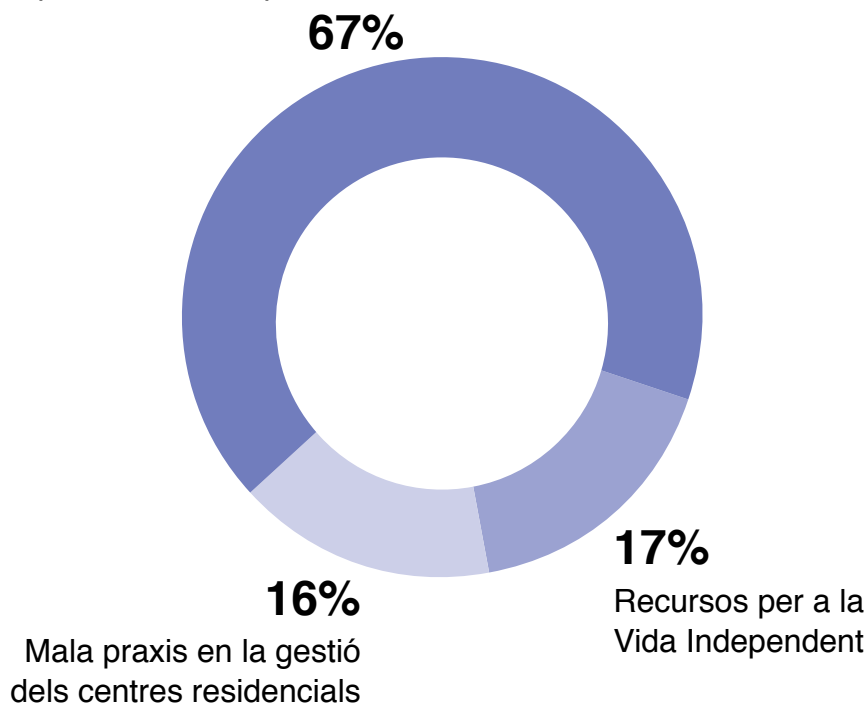
Consultes ateses en matèria de vulneracions:

Hem rebut un total de **70 consultes** en relació al dret a l'autonomia personal i a una vida independent. D'aquestes, 6 consultes feien referència a alguna vulneració del dret.

Qui ha patit les vulneracions?

Queixes pels protocols de prevenció de la pandèmia

Quines vulneracions s'han produït?

La crisi sanitària i social viscuda al 2020, arrel de la pandèmia per la Covid-19, **ha fet visible la necessitat de revisar els models d'atenció de les persones amb discapacitat física i/o orgànica per promoure un veritable model d'atenció comunitària centrada en la persona, que pugui comptar amb suports suficients i efectius i que li permeti escollir com i on vol viure**, tal i com promou la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.

No obstant això, **abans de la pandèmia no estava garantit de manera universal el dret a la vida independent**, perquè tot i que l'estat espanyol -que ha ratificat la Convenció abans esmentada- ha posat en marxa diverses iniciatives per garantir la vida independent, aquestes no són generalitzades a tot el territori (especialment pel que fa a l'accés a l'assistència personal) i, **en general, una persona amb discapacitat física i/o orgànica, en els termes de la Convenció, no sempre podia decidir amb qui volia viure i de quina manera.**

És per aquest motiu que, **des d'ECOM, demanem aprovar amb celeritat el decret que ha de regular l'assistència personal a Catalunya, de manera que pugui garantir el dret a la vida independent de les persones amb discapacitat física i/o orgànica**, contemplant que les persones puguin gaudir del nombre d'hores necessàries -sense limitacions- per poder desenvolupar el seu projecte de vida independent.

Amb l'estat d'alarma es va produir la interrupció d'alguns dels serveis d'assistència personal i atenció domiciliària -principalment per manca de material de protecció-, fet que va evitar que les persones amb discapacitat poguessin continuar amb el seu projecte de vida durant el confinament.

És necessari revisar els models d'atenció per promoure un veritable model d'atenció comunitària centrada en la persona.

La Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat promou que és la persona la que ha d'escollir el lloc de residència i com viure.

2

La vulneració de drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica

Vulneració del dret a viure de forma independent i a ser inclòs en la comunitat

2.4

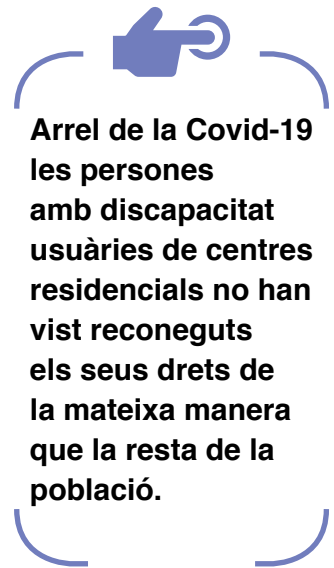
Quines vulneracions s'han produït?

Així mateix, **la pandèmia ha evidenciat que els centres residencials han estat els llocs on més contagis s'han produït per la Covid-19 i on les persones usuàries de centres residencials no han vist reconeguts els seus drets de la mateixa manera que la resta de la població.** S'hi ha aplicat protocols amb tractes diferenciats de protecció social, molt més restrictius que per a la resta de la població, ja en els moments de la desescalada (*aquesta problemàtica també apareix en l'apartat dedicat a la vulneració del dret a un nivell de vida adequat i a la protecció social*).

Per aquest motiu, **cal prioritzar la revisió del model residencial i també avançar en la concreció i creació del model de Vida Independent i en la comunitat.** L'objectiu és poder garantir millores en tots els àmbits de la qualitat de vida i el benestar de la persona amb discapacitat física i/o orgànica, partint del ple respecte a la seva dignitat i drets, als seus interessos i preferències i a la seva participació activa en la comunitat.

Per això des d'ECOM vam lamentar que al mes de juny de 2020 la Generalitat de Catalunya decidís crear una taula d'experts per treballar la revisió del model d'autonomia i d'atenció a les persones sense comptar amb la participació de les pròpies persones i de les entitats que les representaven. Vam alertar que si la voluntat era, com es deia, d'impulsar un model d'atenció integral i comunitari -centrat en la persona-, la participació de les persones en la definició del model era essencial, ja que aquest model es fonamentava justament en la participació activa de la persona en la definició dels serveis i suports i en el seu empoderament.

Per tant, les persones, a través de les entitats que les representaven, haurien d'haver format part d'aquest procés i participar-hi des de l'inici, tal com vam manifestar en una nota de premsa que vam donar a conèixer: [Veure pdf](#)

Arrel de la Covid-19 les persones amb discapacitat usuàries de centres residencials no han vist reconeguts els seus drets de la mateixa manera que la resta de la població.

Vulneracions específiques detectades al 2020:

1 La pandèmia ha dificultat que moltes persones amb discapacitat puguin dur a terme un projecte de vida independent:

- Moltes persones han sentit un cert abandonament per part de l'administració, veient que tot i que els recursos de què disposava aquesta han estat molt limitats durant la pandèmia, no s'ha donat prioritat a l'atenció i l'autonomia de les persones amb discapacitat física i/o orgànica malgrat ser un col·lectiu de risc.
- Tot i que des dels serveis socials i/o de salut es tenia coneixement de les persones amb una discapacitat (i/o amb alguna problemàtica associada), moltes persones manifestaven que cap professional s'havia posat en contacte amb elles per preguntar sobre la seva salut i si requerien d'algun suport específic com per exemple acompanyament psicològic o emocional (*aquesta problemàtica també apareix en l'apartat dedicat a la vulneració del dret a la salut*).
- Algunes persones manifestaven que les mesures per evitar els contagis (distanciament social, neteja acurada, no tocar en excés el mobiliari urbà ni el material de les botigues, mantenir distanciament en els mitjans de transport...) no es podien complir si no es comptava amb el suport d'una altra persona. En canvi hi ha la percepció que aquestes necessitats i especificitats no s'han tingut en compte a l'hora d'establir els protocols per gestionar la pandèmia o oferir recursos específics a les persones amb discapacitat.
- Durant la pandèmia alguns serveis d'assistència personal o d'atenció domiciliària van reduir les seves hores o, directament, es van suspendre. Com a conseqüència hi ha hagut persones amb discapacitat que han tingut dificultats per complir amb les mesures de confinament per no tenir garantits els suports necessaris. En alguns casos han estat les famílies les que han hagut d'assumir l'atenció que no ha pogut fer el personal d'atenció domiciliària o d'assistència personal.
- Les persones amb discapacitat que sí han pogut continuar amb els serveis d'assistència personal o d'atenció domiciliària -des de l'inici de l'estat d'alarma- s'han exposat a risc de contagi per falta d'EPis, uns EPis que protegien tant aquestes persones com els professionals que les atendien.

El 74% de les persones enquestades per ECOM creu que durant l'estat d'alarma des de l'administració no s'han proporcionat mesures específiques per garantir el dret a l'autonomia personal de les persones amb discapacitat.¹

¹ Enquesta realitzada per ECOM sobre com estava afectant a les persones amb discapacitat la gestió de l'estat d'alarma per la crisi sanitària de la Covid-19 (212 participants: 74% persones amb discapacitat reconeguda i la resta familiars o tutors legals). 2020.

- Les persones usuàries de centres residencials no han vist reconeguts els seus drets de la mateixa manera que la resta de la ciutadania, ja que s'hi han aplicat protocols amb tractes diferenciats, molt més restrictius que per a la resta de la població: no poder anar a treballar durant l'estat d'alarma, no poder sortir quan ja no hi havia confinament domiciliari, no poder gaudir dels mateixos criteris de mobilitat que la resta de la població durant les festes de Nadal... En aquest sentit, calia cercar un equilibri per tal que els esmentats protocols anessin alineats amb el model d'atenció centrada en la persona i garantis el dret a l'autonomia personal evitant l'aïllament i fomentant la participació en la comunitat.
- Cal sumar la manca de serveis específics previstos -i sense cap cost afegit per a persones amb discapacitat en situació de vulnerabilitat-, especialment els relatius a la compra a domicili (productes alimentaris, farmacèutics...), tenint en compte les dificultats que ha suposat per a moltes persones sortir de casa per anar a fer aquesta tasca (*aquesta problemàtica també apareix en l'apartat dedicat a la vulneració del dret a l'accessibilitat i mobilitat personal*).

2 És necessari revisar els models d'atenció de les persones amb discapacitat física i/o orgànica:

- La prestació d'assistència personal no és actualment una prestació garantida universalment -no tothom hi pot accedir-, per la qual cosa és necessari accelerar l'aprovació del decret que haurà de regular l'assistència personal a Catalunya.
- No hi ha suficient promoció ni celeritat en l'accés a serveis d'assistència personal o d'atenció domiciliària i sovint les hores del servei no s'ajusten a les necessitats reals que les persones amb discapacitat requereixen per garantir el seu projecte vital i escollir com i on volen viure.
- És urgent la reflexió sobre el model de recursos residencials i la seva normativa interna, sobretot pel que fa a la limitació de presa de decisions sobre les qüestions més bàsiques del dia a dia de les persones que hi viuen: horaris d'entrada i sortida del centre, horaris de menjars i de visites, la manera de dur a terme les mesures d'higiene...

Durant el 2020, ECOM ha continuat oferint el Servei d'Assistència Personal a un total de 75 persones (36 dones i 39 homes), amb un total de 122.006 hores de servei prestades i amb una mitjana de 125 assistents personals.

És imprescindible que les persones amb discapacitat participin en la presa de decisions que afecten directament al model d'autonomia.

Segons dades del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, un total de 84 persones són beneficiàries de la prestació d'assistència personal a Catalunya.²

² Seguiment del desplegament de la Llei 39/2006. Històric i evolució de les dades de la dependència a Catalunya. Departament de Treball, Afers Socials i Famílies. 2020.

3 La discapacitat no sempre està visible en la presa de decisions de l'administració:

- No sempre es garanteix la participació de les persones amb discapacitat i de les entitats que les representen -sovint només hi participen professionals de l'àmbit de la geriatria- a l'hora de prendre decisions que afecten directament al model d'autonomia i d'atenció a les persones, per tal de poder avançar cap a polítiques més inclusives i alineades amb la Convenció.
- Hi ha manca d'investigació social i moltes vegades les polítiques o accions es rebutgen perquè hi ha la creença que tindran un cost molt elevat. Tanmateix, també s'han de valorar els beneficis que es puguin extreure d'aquestes polítiques públiques en l'àmbit social. Per fer aquestes valoracions és necessària la investigació que, malauradament, sovint manca en molts àmbits i també en l'àmbit de la discapacitat.

- Debat *Els drets de les persones amb discapacitat física i els models d'atenció en temps de Covid-19*, organitzat per ECOM i realitzat durant el 2020. [Veure video](#)
- Webinar organitzat per ECOM *L'assistència personal com a eina per garantir el dret a viure a la comunitat*, essent la quarta sessió de webinars relatius al Dret a l'Habitatge. [Veure video](#)
- Presentació de la *Guia pràctica d'Autogestió. Principis bàsics de l'Assistència Personal*, [veure video](#) publicada per ECOM al desembre de 2019. [Veure pdf](#)

“ Coneix alguns testimonis

" Tinc 46 anys i fa 11 que tinc una tetraplègia arrel d'un accident. Actualment estic vivint en una residència de Barcelona; aquesta situació m'ha portat a patir moltíssimes discriminacions i enormes injustícies durant la pandèmia, a banda de les que ja patíem contínuament.

Per tenir una discapacitat i viure en una residència ens van aplicar els mateixos protocols que per a les residències de gent gran -que no tenen res a veure amb les nostres necessitats-, prohibint la sortida de les nostres habitacions i a l'exterior, quan a la resta de la població sí se'ls permetia sortir. Això ens va portar a un estat d'enorme estrès i sensació d'empresonament.

A la residència vam tenir alguns casos de contagi i a mi i a alguns companys ens van traslladar a una "residència Covid" (com la mateixa administració anomenava) per ser aïllats, cosa que no s'entén ja que jo estic sol a la meva habitació.

Un cop en aquest lloc ens van treure totes les maletes sense avisar i van rentar tota roba neta i alguns objectes es van perdre. Ens van dutxar a les 8 del vespre i ens van treure la roba també.

Els 18 dies que vam haver d'estar allà van ser un infern. El lloc no estava preparat per a persones amb discapacitat: per exemple no podíem fer ús del lavabo en condicions dignes.

El criteri per sortir d'aquesta "residència Covid" era absurd. Si algú donava negatiu no ens deixaven marxar fins que el grup sencer de cinc persones fos negatiu. I el dia que finalment vaig tenir l'alta vaig voler marxar sense esperar l'ambulància -ja que sóc autònom- i no em van deixar sortir, retenint-me en contra de la meva voluntat.

Manifesto la meva necessitat de sortir d'aquest règim d'institucionalització (porto més de 5 anys en la llista d'espera d'assistència personal municipal) i ja no puc més. Ho tinc tot preparat i les meves il·lusions posades en un pla de vida independent, però només veig que la meva vida està passant davant meu i sento una impotència total de trobar-me en aquesta situació i no poder portar una vida normalitzada dins de les meves capacitats. És una situació insostenible i injusta."

”

2.5 Vulneració del dret a l'habitatge

Posicionament:

Defensem el dret de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a un habitatge adequat (accessible i assequible), que permeti dur a terme un projecte de vida autònom en igualtat de condicions amb la resta de la ciutadania.

Reivindiquem que l'administració pública adopti les mesures legislatives, administratives i de l'índole que siguin necessàries a fi **de garantir la seguretat pel que fa a la tinença i l'accés a un habitatge accessible, assequible i amb suports.**

Legislació:

Article 28 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: Els Estats Part reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a un nivell de vida adequat per a elles i les seves famílies, la qual cosa inclou alimentació, vestit i habitatge adequats, i a la millora contínua de les seves condicions de vida, i a adoptar les mesures pertinents per salvaguardar i promoure l'exercici d'aquest dret sense discriminació per motius de discapacitat.

Article 19 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: Els Estats Part reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a viure de forma independent i a ser inclosos en la comunitat, la qual cosa inclou l'oportunitat d'escollir on i amb qui volen viure, a tenir accés a una varietat de serveis d'assistència i a que els serveis comunitaris estiguin a la seva disposició tenint en compte les seves necessitats.

60

**Consultes
ateses**

24

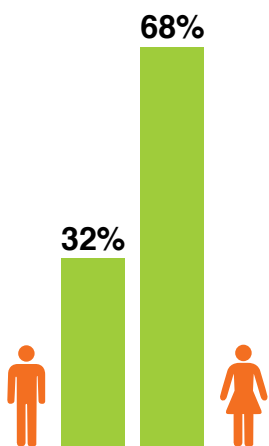
Consultes
sobre vulneració
del dret

Què hem detectat?

Consultes ateses en matèria de vulneracions:

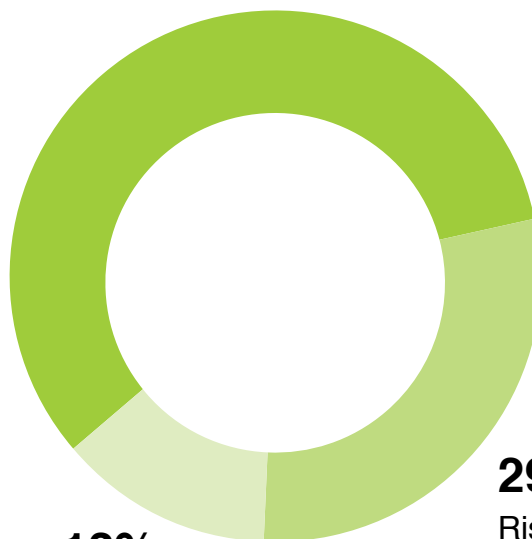
Hem rebut un total de **60 consultes** en relació al dret a l'habitatge. D'aquestes, 24 consultes feien referència a alguna vulneració del dret. En aquest sentit, el 71% de les vulneracions detectades provenien de persones físiques (propietat o comunitat de veïns).

Qui ha patit les vulneracions?

Problemes amb la comunitat de veïns

58%

29%

Risc d'exclusió
residencial

13%

Problemes amb
la propietat

Quines vulneracions s'han produït?

El 2020 hem comprovat que **continua sense haver-hi una veritable implementació de polítiques d'habitatge accessible i assequible en totes les modalitats de tinença (lloguer, compra, cessió d'ús, cohabitatge...)**. Aquest fet no ha permès que es pogués exercir plenament el dret a l'habitatge com a element clau per a una vida activa a la comunitat en igualtat d'oportunitats.

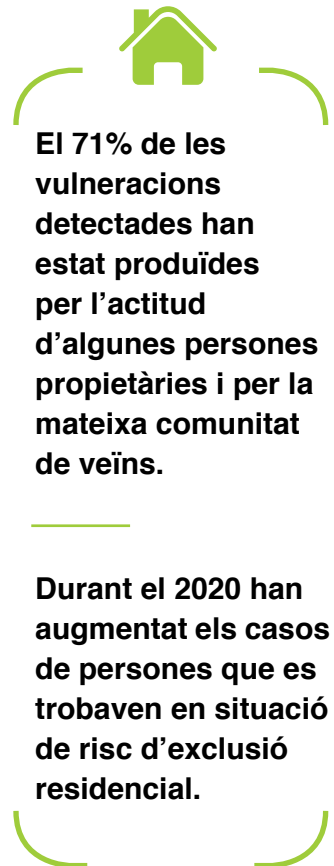
En aquest sentit, **la pandèmia no ha fet més que agreujar la situació i ha aturat l'evolució de les polítiques d'habitatge. A més, el confinament produït per la pandèmia ha fet que la despesa destinada a la llar hagi estat més elevada**, i si tenim en compte que la capacitat econòmica de moltes persones, també a conseqüència de la pandèmia, ha disminuït (per estar acollides a un ERTO o bé per la destrucció de llocs de treball), això ha provocat un empitjorament en la situació.

Hem atès a persones que **han denunciat que no han volgut llogar-los el pis** (o bé renovar-los el contracte de lloguer), **un cop que la propietat s'ha assabentat que la persona llogatera tenia algun tipus de discapacitat**.

Per altra part, **observem que la cadena d'accessibilitat s'ha trencat, principalment dintre dels espais comunitaris**. En conseqüència, moltes persones ens han manifestat dificultats per sortir al carrer o, fins i tot, s'han trobat confinades a casa perquè els espais comunitaris no eren accessibles i tenien problemes amb la comunitat de veïns per fer les obres de millora de l'accessibilitat (produint-se, en conseqüència, conflictes amb la comunitat).

Així mateix, hem de tenir en compte que, degut a la pandèmia, les reunions de les comunitats de veïns han quedat en suspens, fet que ha provocat que no es pugui tractar en junta l'eliminació de barreres arquitectòniques de les zones comunitàries.

Hem de destacar que **durant el 2020 han augmentat els casos de persones que es trobaven en situació de risc d'exclusió residencial (al tenir uns ingressos inferiors als establerts per la Llei 24/2015 de mesures urgents per afrontar l'emergència en l'àmbit de l'habitatge i la pobresa energètica)**, o estaven sotmeses a un risc imminent de pèrdua de l'habitatge i no disposaven de cap alternativa habitacional. Aquestes consultes han suposat quasi un 30%.

El 71% de les vulneracions detectades han estat produïdes per l'actitud d'algunes persones propietàries i per la mateixa comunitat de veïns.

Durant el 2020 han augmentat els casos de persones que es trobaven en situació de risc d'exclusió residencial.

Vulneracions específiques detectades al 2020:

1 La Covid-19 ha agreujat la problemàtica de l'habitatge:

- El confinament ha fet que les despeses i els subministraments augmentessin i per tant la despesa destinada a la llar ha estat més elevada.
- Han augmentat els casos de persones que es trobaven en situació de risc d'exclusió residencial, especialment amb problemes per assumir els preus de lloguer i risc de desnonament.
- Moltes persones comenten que els ajuts per l'habitatge, durant la pandèmia, eren bàsicament moratòries i no tothom podia acollir-s'hi. A més, no sempre era fàcil accedir als tràmits per demanar aquests ajuts.
- Segons la titularitat de la propietat, la persona llogatera podia demanar la suspensió de mensualitats, però no tothom podia accedir-hi. Hi ha hagut, per tant, un greuge comparatiu segons quina era la titularitat de l'habitatge.
- El fet del confinament ha fet que moltes persones no sortissin tan sovint al carrer, amb l'afegit que n'hi ha hagut que han tingut problemes per sortir de casa seva perquè l'ascensor s'ha espatllat i han trigat en arreglar-lo més temps que en condicions habituals.
- Moltes persones manifesten que aquests ajuts i prestacions han estat massa improvisats, difícils de gestionar i poc efectius per donar resposta a les necessitats de les persones amb discapacitat en matèria d'habitatge.

La taxa de risc de la pobresa o exclusió social de les persones amb discapacitat és del 31,5%, 7 punts percentuals més que el de les persones sense discapacitat.¹

Un 83% de les persones enquestades per ECOM creuen que des de l'administració no s'han proporcionat els ajuts i prestacions suficients per pal·liar els efectes de la Covid-19 sobre l'habitatge.²

¹ 8è. Informe 2018. L' estat de la pobresa. Seguiment de l' indicador de pobresa i exclusió a Espanya. AROPE d'EAPN Espanya. 2008-2017.

² Enquesta realitzada per ECOM sobre com estava afectant a les persones amb discapacitat la gestió de l'estat d'alarma per la crisi sanitària de la Covid-19 (212 participants: 74% persones amb discapacitat reconeguda i la resta familiars o tutors legals). 2020.

2 Les polítiques d'habitatge no donen resposta a les necessitats reals:

- Ja partíem d'una situació on els preus de l'habitatge (tant de compra com de lloguer) eren abusius. La situació actual, on moltes persones han vist disminuir la seva capacitat econòmica, no ha fet més que agreujar la problemàtica de l'accés a l'habitatge.
- Continua sense haver-hi una veritable implementació de polítiques d'habitatge. L'administració ha dedicat esforços a pal·liar els efectes de la pandèmia, en detriment de l'evolució de polítiques d'habitatge.
- Continuem sense tenir una fotografia actual del parc d'habitatge accessible, tant de titularitat pública com privada.
- És necessari simplificar i millorar la informació i l'acompanyament tècnic i administratiu per realitzar el procés burocràtic de presentació dels ajuts a la rehabilitació i adaptació d'habitatges, d'accés a habitatge social...

Els preus de lloguer de l'habitatge han pujat un 50% entre el 2013 i el 2019.³

3 La propietat i la comunitat de veïns com a agents discriminadors:

- S'han produït discriminacions per part de la propietat quan aquesta s'ha assabentat que la persona llogatera era una persona amb discapacitat (per haver de fer obres d'accessibilitat, per pressuposar que no podria fer front al pagament del lloguer...).
- La cadena d'accessibilitat s'ha trencat principalment en els espais comunitaris de l'edifici d'habitatges. Moltes persones han manifestat dificultats per sortir al carrer o poder moure's amb autonomia per les zones comunes de l'edifici.

Un 4% de la població a Espanya (100.000 persones) i un 2% a Catalunya (7.000 persones), mai surten de casa per manca d'accessibilitat als espais comunitaris i manca de suports.⁴

- Cicle de webinars sobre *El Dret a l'Habitatge* realitzat durant el 2020. [Veure videos](#)
- Debat *Parlem de Drets: Discriminació en l'accés a l'habitatge per les persones amb discapacitat*, on vam participar. [Veure video](#)
- Per conèixer la normativa específica que regula aquest dret pots consultar la nostra *Guia pràctica per a la defensa dels drets de les persones amb discapacitat física*. [Veure pdf](#)

³ Article analític sobre l'evolució recent del mercat de l'habitatge a Espanya. Banc d'Espanya. 2019.

⁴ Estudi sobre la mobilitat reduïda i accessibilitat en l'edifici. Fundació Mútua de Propietaris, en col·laboració amb COCEMFE. 2018.

“ Coneix alguns testimonis

"En el mes de març de 2020 vaig veure uns baixos a Barcelona que estava interessat en llogar. Vaig sol·licitar veure'l a la immobiliària, vaig pagar la quantitat acordada per fer la reserva, vaig presentar tota la documentació requerida -a més de les dades de la pensió de gran invalidesa que cobro-. El propietari (es tracta d'una entitat financera) va acceptar totes les condicions. Vàrem acordar que el dia 1 d'abril signava el contracte i em donaven les claus. Degut al confinament per la pandèmia, em van ajornar la data de la signatura.

Quan es va aixecar el confinament, al mes de juny, ens vam trucar per signar el contracte de lloguer, però em va sobtar que en aquell moment em preguntessin si estava d'acord amb el precontracte insistint que "no podria clavar cap clau a les parets", cosa que em va fer sospitar que alguna cosa no anava del tot bé, ja que en el seu moment vaig informar que degut a la meua mobilitat reduïda hauria d'instal·lar una barra de suport en l'inodor per poder fer la transferència des de la cadira de rodes. Un dia abans de l'entrega de claus m'informen que el propietari es fa enrere i es neguen a donar-me'n els motius.

L'habitatge continua sense llogar i, a més, van baixar el preu del lloguer, cosa que em demostra que la denegació no va ser per manca d'ingressos sinó per haver d'instal·lar mesures de suport degut a la meua mobilitat reduïda i penso que això és, sense cap mena de dubte, una discriminació per discapacitat."

"Tinc 39 anys i vaig néixer amb paràlisi cerebral a nivell motriu. Sempre he viscut amb els meus avis i la meua tieta paterna en un pis de lloguer de renda antiga (on la meua família viu fa 54 anys), però amb el lloguer actualitzat a 560 €, mai sense cap problema amb els propietaris.

Al juliol de 2018, en morir la meua àvia (la subrogada), no van voler subrogar-me el pis. Tinc una discapacitat del 95% però no estic incapacitada. Només li van subrogar dos anys a la meua tieta (ja jubilada i ara ja amb 70 anys). Al setembre de 2019, l'advocada dels propietaris de tota la finca de lloguer -i de més de 400 pisos a Barcelona-, ens envia un burofax on ens avisa que el 10 de juliol de 2020 havíem de lliurar les claus i deixar el pis (sense opció a fer-nos un nou contracte a cap de les dues).

Després de demanar ajuda a totes les administracions, sense rebre pràcticament cap atenció ni solucions, vam aconseguir un informe de vulnerabilitat, i amb la pressió de l'oficina d'habitatge i la llei a favor nostra, finalment els propietaris li van fer a la meua tieta un contracte nou per set anys, incrementant el lloguer a 750€, però amb la condició verbal que si a la meua tieta li passés alguna cosa jo no em podia quedar en el meu pis."

2.6 Vulneració del dret a l'educació

Posicionament:

Defensem el dret de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a una educació inclusiva de qualitat. El procés de normalització i inclusió de les persones amb discapacitat a la societat comença en la formació, aspecte fonamental per al ple desenvolupament personal i humà.

Reivindiquem que l'administració pública adopti les mesures necessàries a fi de garantir l'escolarització dels infants i joves amb discapacitat dins del sistema d'ensenyament ordinari. Apostem per un model d'escola inclusiva que garanteixi el dret a l'educació per a totes les franges d'edat, sense distinció, com un membre més de la comunitat a totes les etapes educatives (inclosa l'etapa de 0 a 3 anys). Cal que el plantejament pedagògic sigui obert, flexible i adaptat a la diversitat d'estils i ritmes d'aprenentatge, podent comptar els docents amb una formació adequada i els acompanyaments necessaris per poder garantir una atenció a la diversitat i una educació inclusiva i de qualitat.

En aquest sentit, **apostem per la progressiva transformació dels Centres d'Educació Especial com a proveïdors de serveis i recursos a les escoles ordinàries, a fi d'aprofitar la seva expertesa i els seus professionals**, optimitzant així recursos. I mentre això no es materialitzi amb els suports necessaris, reivindiquem que els Centres d'Educació Especial puguin continuar oferint els seus serveis amb la màxima eficiència i qualitat, com fins ara.

Legislació:

Article 24 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: Els Estats Part reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a l'educació. Amb la intenció de fer efectiu aquest dret sense discriminació i basant-se en la igualtat d'oportunitats, els estats part han d'assegurar un sistema d'educació inclusiu a tots els nivells, així com l'ensenyament al llarg de la vida.

El Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, té per objecte garantir que tots els centres educatius sostinguts amb fons públics dins l'àmbit de l'ensenyament no universitari siguin inclusius mitjançant l'establiment de criteris que orientin l'organització i la gestió dels centres; l'ordenació de mesures i suports per a l'atenció educativa i per a la continuïtat formativa de tots i cadascun dels alumnes i la diversificació de l'oferta de serveis dels centres d'educació especial per esdevenir també CEEPSIR (Centres d'Educació Especial Proveïdors de Serveis i Recursos) per als centres educatius ordinaris a fi de completar la xarxa de suports a l'educació inclusiva.

23

Consultes ateses

3

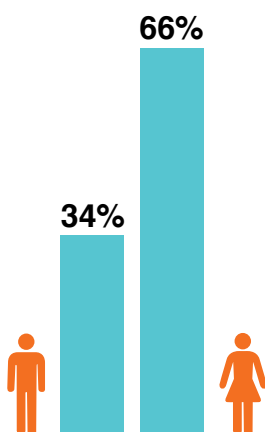
Consultes sobre vulneració del dret

Què hem detectat?

Consultes ateses en matèria de vulneracions:

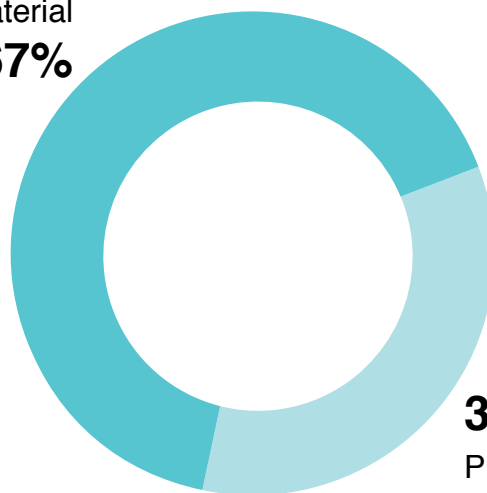
Hem rebut un total de **23 consultes** en relació al dret a l'educació. D'aquestes, 3 consultes feien referència a alguna vulneració del dret.

Qui ha patit les vulneracions?

Manca d'adaptacions de material

67%

33%

Problemes d'accés a beques

Quines vulneracions s'han produït?

Durant el 2020 ha quedat evidenciat que, tot i els grans avenços que s'han aconseguit en el camp de l'educació, i la legislació que empara l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu, encara queda camí per recórrer. Ja fa anys que des de l'administració pública es treballa per impulsar polítiques inclusives respecte l'alumnat amb discapacitat. **Una part important de l'alumnat amb necessitats educatives especials, el 82,4%, està integrat en centres ordinaris.**¹

¹ Estadística dels ensenyaments no universitaris. Alumnat amb necessitat específica de recolzament educatiu curs 2018-2019. Ministeri d'Educació i Formació Professional.

No obstant això, la crisi sanitària que hem viscut ha prioritzat el dret a la salut en detriment d'altres drets, **donant visibilitat a les carències que encara persisteixen en el sistema educatiu i en l'atenció a l'alumnat amb necessitats educatives especials.**

En el moment de decretar-se l'estat d'alarma, vam detectar que no es van tenir en compte les necessitats curriculars específiques de l'alumnat amb necessitats educatives especials i, si bé **el Departament d'Educació va prioritzar el fet que el professorat mantingués sobretot un contacte amb l'alumnat, no va garantir que aquesta comunicació fos efectiva per tot l'alumnat** i que tingués en compte totes les necessitats.

Prova d'això va ser, per exemple, **que els materials que es van enviar durant el confinament no sempre eren accessibles ni estaven adaptats a les necessitats d'aquest alumnat, que va tenir problemes per continuar amb l'aprenentatge des de casa.** Així mateix, vam detectar que, malgrat la implicació del professorat durant el confinament, mancava formació específica que garantís un acompanyament adequat a l'alumnat amb necessitats educatives especials.

L'estat d'excepcionalitat que vam viure l'any passat va fer que moltes accions s'improvisessin i, en l'àmbit educatiu, per exemple, **vam trobar a faltar una reflexió profunda abans d'elaborar els protocols d'atenció a l'alumnat.** Creiem que aquesta crisi va sobrepassar, sobretot a l'inici, al sistema educatiu, i l'impacte que va causar en l'alumnat amb necessitats educatives especials va suposar que no poguessin seguir les classes al mateix ritme que la resta de companys/es. Per tant, el confinament va afegir barreres a les que ja existien prèviament.

Si bé cal destacar que durant l'inici de l'estat d'alarma no es va actuar amb la rapidesa necessària, ni per part de l'administració pública ni per part dels centres, per tal de dotar dels recursos necessaris a tot l'alumnat i continuar amb els estudis en modalitat no presencial, evitant situacions de discriminació, amb el nou inici del curs escolar, al setembre, sí **es van incorporar algunes millores com l'elaboració de protocols sobre com actuar en cas que fos necessari un nou confinament, garantint tant el seguiment amb les famílies com la formació al cos docent.**

La pandèmia, doncs, **ha suposat problemàtiques afegides a les barreres i mancances que ja trobàvem en la implementació d'una escola inclusiva que tingui en compte totes les necessitats del seu alumnat;** on aquest pugui participar en igualtat de condicions a totes les activitats educatives, incloses les sortides escolars i els menjadors, i on es garanteixi el compromís amb la diversitat humana de tota la comunitat educativa per poder assolir una veritable escola per a tothom.

Un 66% de persones enquestades per ECOM creien que des de l'administració no s'havien proporcionat les mesures específiques per garantir el dret a l'educació.²

² Enquesta realitzada per ECOM sobre com estava afectant a les persones amb discapacitat la gestió de l'estat d'alarma per la crisi sanitària de la Covid-19 (212 participants: 74% persones amb discapacitat reconeguda i la resta familiars o tutors legals). 2020.

Vulneracions específiques detectades al 2020:

1 L'educació inclusiva, una assignatura encara pendent:

- Continua mancant implementació de polítiques que assegurin la continuïtat de l'educació obligatòria i post obligatòria amb totes les garanties i recursos necessaris (tant humans, econòmics i materials com tecnològics), per assolir una veritable inclusió de l'alumnat amb necessitats educatives especials.
- L'alumnat amb discapacitat continua tenint dificultats, especialment per participar en igualtat de condicions en les sortides escolars i en el servei de menjador. És necessari, doncs, una inclusió de qualitat a l'escola ordinària perquè puguin participar i accedir a totes les activitats educatives com la resta de l'alumnat.
- Detectem que encara manca desenvolupar un veritable pla de formació i acompanyament al cos docent i personal d'atenció directa en metodologies d'atenció a la diversitat.

Durant el confinament, molts dels materials que el professorat va enviar a l'alumnat no eren accessibles i no estaven adaptats a totes les necessitats d'aquest alumnat.

2 L'educació en temps de Covid-19 (primer període: des del mes de març fins setembre de 2020):

- L'alumnat amb discapacitat no va disposar de les adaptacions curriculars des de l'inici de l'estat d'alarma; va haver retard en l'elaboració de material accessible i adaptat.
- Hi ha alumnes que no disposaven d'accés a la tecnologia ni internet, essent molt complicat poder assolir els continguts acadèmics a distància amb les mateixes condicions que la resta de companys/es.
- En alguns casos, vam detectar que l'alumnat amb discapacitat no va rebre un recolzament en el seguiment de l'assoliment dels continguts acadèmics, havent estat necessària la implicació dels convivents (tutors legals, mares i pares, avis/es, germans/es, etc.).
- Prioritzant el dret a la salut, s'han deixat de fer certes activitats educatives presencials, essent part de l'educació inclusiva els espais i moments que poden compartir els companys/es, cadascú amb les seves característiques personals, fomentant el respecte a la diversitat de l'alumnat i la relació entre aquest.

3 L'educació en temps de Covid-19 (segon període: a partir del mes de setembre de 2020):

- La tornada a l'escola amb grups presencials més reduïts va propiciar una millora en la inclusió educativa, però era necessari assegurar que l'alumnat amb discapacitat pogués seguir cursant els seus estudis quan no es podia fer de manera presencial (arrel d'un positiu a l'aula, quan era necessària la combinació de classes presencials i a distància, etc.); dotant-los de la tecnologia adequada, de material accessible i adaptat i fent un seguiment per part de l'escola per tal d'assegurar que podien assolir els continguts igual que la resta d'alumnes.

- Per conèixer quina normativa específica regula aquest dret consulta la nostra *Guia pràctica per a la defensa dels drets de les persones amb discapacitat física*. [Veure pdf](#)
- Debat *Els drets a debat: El dret a l'educació dels infants amb discapacitat física en temps de Covid-19*, organitzat per ECOM i realitzat durant el 2020. [Veure video](#)

“ Coneix alguns testimonis

"Sóc mare d'un fill amb discapacitat. Durant el confinament, a causa de la pandèmia, no es van tenir en compte les necessitats curriculars específiques de l'alumnat amb necessitats educatives especials. No es va garantir per exemple que el contacte que mantenia el professorat amb l'alumnat tingués en compte totes les necessitats educatives, o que tots els materials fossin accessibles i adaptats per aquest tipus d'alumnat des del primer moment.

Cal garantir una escola inclusiva, pensar en tothom i en totes les necessitats que pot tenir aquest alumnat, en tota la seva diversitat. És a dir, pensar en una escola on eliminem barreres per dimensionar capacitats, una escola on la participació sigui un dels pilars. L'ús de diferents estratègies i l'heterogeneïtat de diferents grups són clau a l'hora de plantejar activitats inclusives.

Si ens torna a passar una situació com la viscuda durant el 2020, no pot ser que a l'administració li torni a sobrepassar el context; hem d'agafar-nos un temps de reflexió per estudiar com actuar a continuació sense que el context suposi noves barreres per a l'alumnat amb necessitats educatives especials.

A més, durant la pandèmia, el fet que el meu fill fos immunodepressiu va forçar que no es pogués matricular a l'institut on cursava el batxillerat en 3 anys. Així que vam haver de matricular-lo al IOC (Institut Obert de Catalunya) per força major. El IOC no va considerar les seves necessitats educatives especials ni el seu pla individualitzat."

”

2.7 Vulneració del dret a la salut

Posicionament:

Defensem un model biopsicosocial de la salut, és a dir, aquell que afronta les qüestions relatives a la salut tot atenent a una combinació de factors biològics, psicològics (pensaments, emocions i conductes) i socials, en contrast amb el model reduccionista tradicional, que només té en compte el factor biològic. El model biopsicosocial entén que el benestar de la persona depèn de les tres dimensions: no es limita únicament a aspectes físics o biològics, sinó que considera la connexió entre el cos, la ment i el context per al tractament de les malalties, trastorns i discapacitats.

Advoquem per la promoció de la planificació centrada en la persona i en el seu empoderament, així com per la responsabilitat de la persona amb discapacitat física i/o orgànica, dins les seves possibilitats, vers el seu estat de salut i l'ús dels serveis assistencials i/o sanitaris.

Legislació:

Article 25 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: Els Estats Part reconeixen que les persones amb discapacitat tenen dret a gaudir del més alt nivell possible de salut sense discriminació per motius de discapacitat. Han d'adoptar també les mesures pertinents per assegurar l'accés de les persones amb discapacitat a serveis de salut que tinguin en compte les qüestions de gènere, inclosa la rehabilitació relacionada amb la salut.

22

Consultes ateses

7

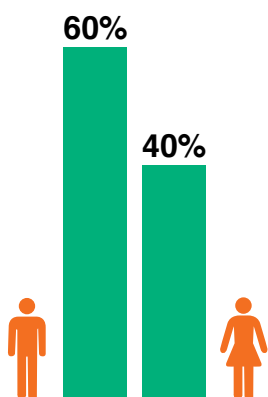
Consultes sobre vulneració del dret

Què hem detectat?

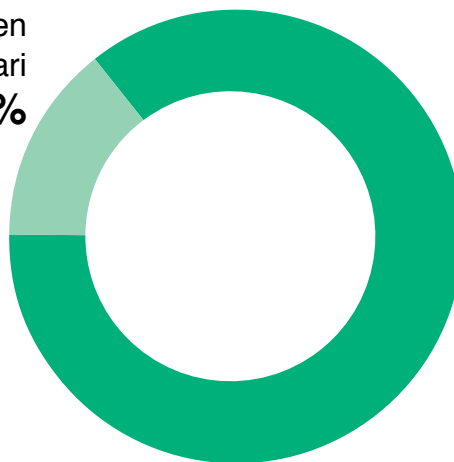
Consultes ateses en matèria de vulneracions:

Hem rebut un total de **22 consultes** en relació al dret a la salut. D'aquestes, 7 consultes feien referència a alguna vulneració del dret, bàsicament per queixes i dubtes en els protocols de prevenció i actuació envers la pandèmia per la Covid-19.

Qui ha patit les vulneracions?

Manca d'accessibilitat en material sanitari
14%

86%
Queixes pels protocols de prevenció de la pandèmia

Quines vulneracions s'han produït?

El 2020, el dret a la salut ha estat totalment condicionat per la crisi sanitària (i social) que hem viscut a causa de la pandèmia per la Covid-19. Malgrat que reconeixem l'estat d'excepcionalitat que la societat va viure, creiem que **aquesta crisi ha evidenciat, tant la manca de recursos sanitaris, com la poca visibilitat de les persones amb discapacitat en els protocols de prevenció i gestió** ja que, en moltes ocasions, no es van tenir en compte les necessitats addicionals que les persones amb discapacitat podien patir durant aquesta pandèmia, degut a:

- Tenir major risc de contraure la malaltia, ja que moltes persones patien altres problemes de salut associats (respiratoris, circulatoris, immunològics...).

- No poder mantenir la distància de seguretat per necessitar, en ocasions, d'una persona de suport per dur a terme les activitats de la vida diària, amb el risc que això podia suposar de contagi.
- La necessitat d'accedir a una informació sanitària accessible i adaptada sense cap tipus de barreres en la comunicació.
- L'existència d'un greuge econòmic comparatiu, que feia que moltes persones amb discapacitat ja visquessin situacions de vulnerabilitat abans de la pandèmia.

Des de l'inici, des d'ECOM, juntament amb altres entitats de defensa dels drets de les persones amb discapacitat, **vam alertar sobre la vulneració del dret a una atenció sanitària equitativa i sense discriminacions per motiu de discapacitat** (*aquesta problemàtica es desenvolupa en l'apartat dedicat a la vulneració del dret a la vida*).

Per altra part, en el moment de decretar-se l'estat d'alarma, **els serveis de rehabilitació i fisioteràpia van quedar en suspens, sense tenir en compte que aquests tractaments eren essencials pel manteniment i control de l'evolució de la discapacitat de moltes persones**. El ritme de la desescalada no va anar alineat amb la represa d'aquests serveis, fet que va provocar que durant mesos moltes persones no rebessin cap tipus de tractament (ni de rehabilitació ni de fisioteràpia). Aquesta circumstància va anar en detriment de la salut de moltes persones amb discapacitat.

Així mateix, **tot just a l'inici de la primera onada, no es va dotar del suficient material de protecció, ni a les persones amb discapacitat, ni als seus familiars, ni als professionals que treballaven directament amb elles**, per tal de garantir que l'atenció directa (professional o no) es dugués a terme en les òptimes condicions de seguretat.

També vam detectar **que mancava informació específica per a les persones amb discapacitat física i/o orgànica sobre recomanacions en matèria de salut (en formats accessibles)** i que els serveis d'informació ciutadana disposessin d'informació sobre els recursos i les necessitats específiques de les persones amb discapacitat, per tal que poguessin informar amb totes les garanties a aquelles persones que ho necessitessin.

Per últim, vam alertar que **en la recollida de dades sobre la seroprevalença i els efectes de la pandèmia no es van tenir en compte les variables de discapacitat**; fet que no ens ha permès de conèixer amb exactitud quin ha estat l'impacte de la Covid-19 entre les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

S'estableix que el greuge comparatiu econòmic mitjà ponderat és de 41.203,54 € anuals.¹

La pandèmia ha posat en evidència com davant de contextos d'emergència els drets fonamentals es posen en risc i encara més els d'aquelles persones que es troben en situacions de major vulnerabilitat.

¹ Estudi sobre el greuge econòmic de les persones amb discapacitat de la ciutat de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. 2019.

Vulneracions específiques detectades al 2020:

1 Uns serveis d'atenció primària, desbordats per la pandèmia, que no han pogut donar resposta a les necessitats específiques de les persones amb discapacitat:

- Moltes persones es queixaven que des dels seus centres d'atenció primària cap professional s'havia posat en contacte amb elles per preguntar per la seva salut o resoldre dubtes sobre la malaltia, malgrat ser col·lectiu de risc.
- Es manifesta que molta informació sobre la Covid-19 havia arribat pels mitjans de comunicació, més que pels propis centres de salut.
- Hi ha persones que no han tingut clar quins protocols seguir en cas de tenir reconeguda una discapacitat. Per exemple si havien de tenir cura en la prevenció d'algun aspecte en concret.
- Hi ha hagut dubtes i pors per part de persones amb patologies associades que no sabien si eren d'especial risc i com havien d'actuar en cas d'empitjorar la seva salut.
- En molts casos, les persones han manifestat inseguretats i por per sortir al carrer, ja que el risc de transmissió i contagi era major.
- Hi ha hagut manca en l'acompanyament als pacients que necessitaven una atenció regular per les seves patologies.
- Hi ha hagut queixes perquè ha estat molt difícil de contactar amb el telèfon del CatSalut, en especial durant la primera onada, ja que estava saturat. Des de les entitats de persones amb discapacitat han treballat per atendre trucades que els arribaven de persones amb sensació de desemparament, perquè trucaven al seu CAP i no els agafaven el telèfon.
- En aquest sentit, les persones van valorar positivament el paper de les entitats, tot transmetent informació especialitzada i donant suport.
- També hi ha hagut queixes perquè en algun cas des del centre de salut s'han negat a expedir un certificat per justificar la sortida d'un infant amb discapacitat al carrer (durant el confinament).

Un 74% de les persones enquestades per ECOM creu que des dels serveis d'atenció primària no s'ha ofert informació relativa a la Covid-19 adequada a la seva situació personal.²

² Enquesta realitzada per ECOM sobre com estava afectant a les persones amb discapacitat la gestió de l'estat d'alarma per la crisi sanitària de la Covid-19 (212 participants: 74% persones amb discapacitat reconeguda i la resta familiars o tutors legals). 2020.

2 Manca de recursos i protocols, durant l'estat d'alarma, que han anat en detriment de la discapacitat:

- Durant la primera onada es va percebre com a molt greu la manca de material de protecció (tant per a professionals de la salut com per a la societat en general), així com la manca de testos per detectar la malaltia.
- Tampoc es va garantir material de protecció i mesures de seguretat amb un cost simbòlic tenint en compte, com dèiem abans, el greuge econòmic comparatiu que comporta la discapacitat.
- Hi va haver serveis com la fisioteràpia o la rehabilitació que es van anul·lar, amb el consegüent empitjorament de salut que això comportarà a la persona amb discapacitat.
- No es va permetre que, en cas de necessitar suport d'una tercera persona, la persona amb discapacitat física que hagués d'estar ingressada a l'hospital pogués estar acompanyada. A més, vam rebre queixes del fet que el transport sanitari no sempre es va garantir.
- No es va tenir en compte que les persones amb discapacitat física, que ho necessitessin per motius de salut, poguessin sortir des del primer moment a passejar pel carrer.
- Un dels àmbits en què la pandèmia també va afectar més a les persones amb discapacitat va ser el desabastiment d'alguns medicaments que també eren fàrmacs útils per tractar la Covid-19, amb la qual cosa a algunes persones els van haver de canviar la medicació que prenien habitualment.

Un 55% de persones enquestades per ECOM creu que durant l'estat d'alarma des de l'administració no s'han proporcionat mesures específiques per garantir el dret a la salut de les persones amb discapacitat.³

3 Manca la implementació d'un veritable model d'atenció socio sanitària:

- Continua sent palesa la necessitat d'impulsar un model d'atenció integrada social i sanitària, entenent aquest model com la via perquè la persona amb discapacitat se situï al centre de les polítiques i pugui exercir el dret a un nivell de vida adequat, a la salut i gaudeixi de la protecció social que s'ha de garantir des de l'administració.

La discapacitat no s'ha visibilitzat en la informació que els mitjans de comunicació han ofert sobre la pandèmia.

³ Enquesta realitzada per ECOM sobre com estava afectant a les persones amb discapacitat la gestió de l'estat d'alarma per la crisi sanitària de la Covid-19 (212 participants: 74% persones amb discapacitat reconeguda i la resta familiars o tutors legals). 2020.

4 La invisibilitat de la discapacitat en la informació sobre la Covid-19:

- Algunes persones van mostrar molta preocupació i malestar per algunes notícies on s'explicava que en cas de requerir cures intenses, una persona sense discapacitat tindria preferència vers una persona amb discapacitat.
- Malgrat que moltes persones explicaven que la informació sobre la Covid-19 l'havien obtingut, bàsicament, a través dels mitjans de comunicació i no dels seus centres de salut, la discapacitat pràcticament no s'havia visibilitzat.
- No s'ha garantit que la informació i els materials divulgatius sobre la pandèmia fossin adaptats i accessibles (en formats de lectura fàcil, p.ex.), per tal d'arribar a tota la població.

5 Discriminacions en l'àmbit de la salut que ja es detectaven abans de la pandèmia:

- Continuem alertant de la necessitat de desplegar un pla d'accessibilitat per garantir l'accés als establiments i serveis sanitaris, així com a les proves diagnòstiques.
- No tots els professionals sanitaris disposen de formació en atenció a la diversitat i del coneixement suficient per atendre a les persones amb discapacitat física i/o orgànica.
- Hem rebut queixes de persones que han sentit que alguns professionals sanitaris els han tractat com a persones asexuals, donant per suposat que no tenien necessitats en àmbits com la planificació familiar o les consultes sexuals i ginecològiques.

- Per conèixer quina normativa específica regula aquest dret pots consultar la nostra *Guia pràctica per a la defensa dels drets de les persones amb discapacitat física*.

Veure pdf

- Debat: *Els drets a debat: El dret a una salut pública i de qualitat de les persones amb discapacitat física en situació d'emergència sanitària*, organitzat per ECOM i realitzat durant el 2020.

Veure video

“ Coneix alguns testimonis

"Sóc presidenta d'una entitat de persones amb discapacitat física i orgànica. Durant la pandèmia, en el moment de col.lapse màxim del sistema sanitari, ens vam trobar sobrecarregats de feina i vam haver de fer un esforç molt gran per poder atendre i donar suport a tothom que ens demanava ajuda, ja que no podia accedir als seus centres de salut, sobrecarregats per la situació que estàvem vivint. Les entitats, en aquest sentit, vam desenvolupar un paper molt important de recolzament i transmissió d'informació a les persones vinculades a les nostres organitzacions.

Per part de l'administració van mancar protocols clars per a persones amb necessitats específiques de salut i com a entitat vam trobar-nos sols davant la gestió i la manca de comunicació amb les administracions.

Un dels àmbits en què la pandèmia va afectar més a les persones de la nostra entitat va ser el desabastiment d'alguns medicaments -que es van utilitzar per tractar la Covid-19-, amb la qual cosa a algunes persones els van haver de canviar la medicació que prenen habitualment, amb la conseqüent preocupació que suposa gestionar la malaltia sol a casa i tenir un gran canvi en la forma d'administració, com ara passar de que et posin la medicació al centre sanitari a punxar-te sol a casa, o deixar durant uns dies de prendre la medicació sense cap explicació ni contacte amb l'equip sanitari.

Una de les coses que hem après és la necessitat de dotar de més recursos al sistema sanitari i disposar de protocols efectius en casos d'emergència sanitària per a l'acompanyament als pacients que necessiten una atenció regular per les seves patologies."

”

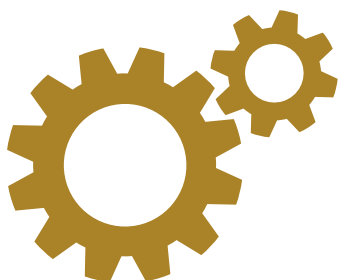
2.8 Vulneració del dret al treball

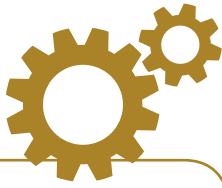
Posicionament:

- Defensem el dret al treball de les persones amb discapacitat física i/o orgànica, en igualtat de condicions que la resta de la ciutadania, entès com el dret a tenir l'oportunitat de guanyar-se la vida mitjançant una feina escollida o acceptada lliurement en un mercat i un entorn laboral obert, inclusiu i accessible.
- Si bé l'accés a la feina és fonamental per a l'autonomia i la independència econòmica, **per les persones amb discapacitat és també una via que promou la dignitat i la inclusió social.**
- Creient necessàries polítiques que donin valor a l'aportació laboral i productivitat de les persones amb discapacitat, **prioritzem la seva ocupació al mercat de treball ordinari per afavorir el procés de normalització i inclusió social.** Tanmateix, també reconeixem el rol del mercat de treball protegit com una alternativa per a algunes persones, d'acord amb les seves necessitats.

Legislació:

Article 27 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: Els Estats Part reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a treballar en igualtat de condicions que la resta; això inclou el dret a l'oportunitat de guanyar-se la vida mitjançant una feina lliurement escollida o acceptada en un mercat i entorn laborals que siguin oberts, inclusivament i accessibles a les persones amb discapacitat. Els estats part salvaguardaran i promouran l'exercici del dret al treball, fins i tot per a les persones que adquireixin una discapacitat durant l'ocupació, adoptant les mesures pertinents (inclosa la promulgació de legislació).

62

Consultes ateses

39

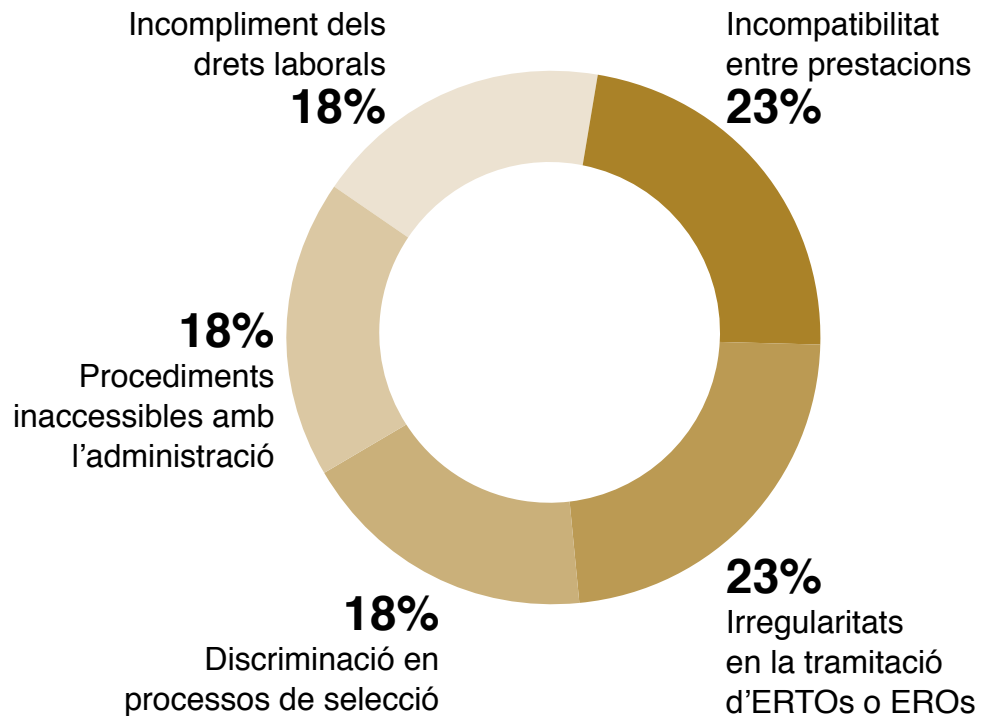
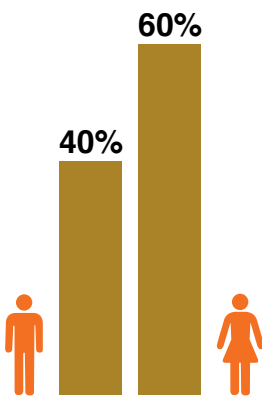
Consultes sobre vulneració del dret

Què hem detectat?

Consultes ateses en matèria de vulneracions:

Hem rebut un total de **62 consultes** referents al dret al treball. D'aquestes, 39 consultes feien referència a alguna vulneració del dret.

Qui ha patit les vulneracions?

Quines vulneracions s'han produït?

Tot i la poca difusió mediàtica de les dificultats viscudes per part de les persones amb discapacitat física i/o orgànica durant la pandèmia per la Covid-19, aquesta **ha suposat un gran trasbals per la situació laboral de les persones amb discapacitat, que ja partien d'una posició menys favorable que la resta de la ciutadania.**

La crisi que hem viscut ha donat visibilitat a les carències del sistema, reforçant **la necessitat de revisar el model d'inclusió laboral de les persones amb discapacitat física i/o orgànica per afavorir la creació de llocs de treball de qualitat** i assegurar-ne el manteniment amb un finançament adequat i suficient.

Calen polítiques d'ocupació que generin incentius a les empreses, però cal anar més enllà i **fer un treball de conscienciació social per tal que no es vegi la contractació de la persona amb discapacitat com una oportunitat purament estratègica per obtenir beneficis a nivell fiscal, administratiu i/o d'imatge de l'empresa**, sinó donant valor a la seva feina i permetent-los gaudir de les mateixes condicions laborals que la resta de la població, apostant per l'eliminació de la bretxa salarial.

En aquest sentit, patint històricament les persones amb discapacitat un greuge econòmic derivat de les seves necessitats personals, **veure destruïts els seus llocs de feina i la continuïtat de les seves formacions a causa de la pandèmia ha tingut majors repercussions sobre elles que sobre la resta de la ciutadania.** Així mateix, el fet que moltes de les feines que desenvolupaven no permetessin la modalitat telemàtica ha suposat un major risc de contagi, degut a la necessitat de presencialitat, qüestió que ha xocat frontalment amb la premissa del dret a la salut que ha prevalgut durant el 2020.

Haurem d'observar l'impacte que la crisi econòmica, arrel de la pandèmia, provocarà en l'àmbit laboral, ja que si la recuperació és ràpida, aquest impacte serà menor, però si s'accentua per l'aparició de nous rebrots, **l'impacte entre les persones amb discapacitat serà major i la bretxa que ja existeix s'accentuarà, per la qual cosa ara, més que mai, és necessari conservar els fons destinats a polítiques inclusives i incrementar-los.**

El salari mitjà anual brut dels treballadors per compte aliè amb discapacitat és un 15,7% menys que el de les persones sense discapacitat.¹

¹ Nota de premsa de l'Institut Nacional d'Estadística sobre el Salari de les Persones amb discapacitat. 2017.

La crisi, que ha limitat la mobilitat de les persones, també ha limitat l'accés a algunes polítiques públiques, mostrant les dificultats que les persones amb discapacitat pateixen en el seu dia a dia. **És necessari aplicar una desburocratització per tal que els tràmits siguin més àgils i accessibles i les persones puguin accedir a ajuts amb més rapidesa.**

En aquest sentit, lamentem el servei que ha ofert el **Servicio Público de Empleo Estatal (SEPE)**: en els pitjors moments de la pandèmia era gairebé impossible posar-se en contacte amb les seves oficines d'atenció, havent-se de fer els tràmits obligatòriament per internet. Circumstància que va resultar molt complicada per les persones amb discapacitat que no comptaven ni amb els mitjans ni amb els coneixements ofimàtics per poder fer aquestes gestions i que, a més, requerien moltes d'elles disposar d'un certificat digital, un DNI electrònic o una clau electrònica.

A aquest fet també s'han d'afegir **els retards en el cobrament de les prestacions per ERTO (Expedient de Regulació Temporal d'Ocupació) que ha tingut un impacte directe en la capacitat econòmica de les persones amb discapacitat física i/o orgànica** que, com dèiem, ja partien de situacions de vulnerabilitat d'abans de la pandèmia.

Per últim, en el sector del mercat de treball, **el teletreball també haurà de ser una aposta important, com ja estem veient actualment.** Per tant és necessari garantir que les persones amb discapacitat física i/o orgànica puguin accedir als mitjans tecnològics per continuar amb la seva formació o teletreballant i minimitzar així l'impacte que la bretxa digital té sobre elles, **ja que en cas de no tenir en compte l'àmbit digital en la regulació del treball, es podrien reproduir les barreres físiques que ens trobem en els llocs de treball presencials.**

La pandèmia ha suposat un gran trasbals per la situació laboral de les persones amb discapacitat, que ja partien d'una posició menys favorable que la resta de la ciutadania.

Vulneracions específiques detectades al 2020:

1 La pandèmia ha agreujat la situació laboral de moltes persones amb discapacitat:

- Degut a la destrucció de llocs de treball a causa de la pandèmia s'ha detectat un empitjorament de la situació laboral de les persones amb discapacitat, especialment de les dones. En aquest sentit, hi ha una forta preocupació respecte a la situació laboral post Covid-19 i, especialment, a la fi dels ERTO. Algunes persones just havien de començar a treballar en el moment en el que es va decretar l'estat d'alarma i ja no ho van poder fer.

El 80% de les persones enquestades per ECOM creu que durant la pandèmia no s'han proporcionat mesures específiques des de les administracions públiques per garantir el dret a l'ocupació i que si ja la inserció en el món laboral era complicada, la discapacitat serà un col·lectiu molt més vulnerable en el moment que les empreses hagin de prescindir de llocs de treball.²

El 54,60% de les persones enquestades per ECOM que treballava abans de la declaració de l'estat d'alarma ha vist empitjorada la seva situació laboral, ja sigui perquè han patit reducció d'horari (i, per tant, de salari), perquè han estat afectades per ERTO o ERO o perquè no se'ls ha renovat el contracte.³

- També hi va haver una forta preocupació per l'impacte que tindrien les retallades del 55% per a polítiques actives d'ocupació, anunciades per part del Govern de l'Estat, durant l'estat d'alarma, i que afectarien directament a l'ocupació de les persones amb discapacitat.

- A l'inici de la pandèmia mancava subministrament d'Equips de Protecció Individual (EPIs) per part de les empreses i de l'administració, essent les persones amb discapacitat les més afectades, ja que moltes de les feines que desenvolupaven no permetien el teletreball, bé per considerar-se essencials o bé perquè requerien una atenció presencial.

Tot i l'obligació de les empreses de proporcionar EPIs, **més del 23% de les persones enquestades per ECOM que van estar treballant durant l'estat d'alarma no els van tenir o els van adquirir per elles mateixes.**⁴

- Algunes persones no disposaven dels recursos adients per poder fer teletreball des de casa amb unes bones condicions i alertaven que des de l'empresa no se'ls havia ofert cap solució.

ECOM va demanar que es reforcessin els ajuts a l'ocupació de les persones amb discapacitat física perquè en l'escenari post crisi de la pandèmia del coronavirus les dificultats d'inserció serien encara més grans. Per conèixer els detalls, consulta la nostra nota de premsa. [Veure pdf](#)

² Enquesta realitzada per ECOM sobre com estava afectant a les persones amb discapacitat la gestió de l'estat d'alarma per la crisi sanitària de la Covid-19 (212 participants: 74% persones amb discapacitat reconeguda i la resta familiars o tutors legals). 2020.

^{3, 4} Enquesta realitzada per ECOM sobre l'afectació de la Covid-19 a les persones amb discapacitat vinculades als serveis d'inclusió laboral (1.721 participants). 2020.

Només el 55% de les persones enquestades per ECOM tenien un ordinador de sobretaula o portàtil i tan sols un 10,6% tenia una tauleta.⁶

- Moltes persones tampoc disposaven dels mitjans tecnològics necessaris i de les competències per utilitzar-los, per tal de poder continuar les formacions professionals -que van passar a modalitat digital a causa de la pandèmia-, essent la tecnologia una eina essencial per la recerca de feina.

Més del 10% de les persones no podien utilitzar els mitjans tecnològics que tenien al seu abast, ja fos perquè no tenien les competències per utilitzar-los, per haver-los de compartir amb altres membres de la família o per ser inaccessible.⁷

El 53% de les persones enquestades per ECOM, després de la declaració de l'estat d'alarma, no van continuar amb la formació iniciada abans de la pandèmia.⁸

- El fet de no poder fer les pràctiques professionals, necessàries per obtenir els certificats de professionalitat, ha deixat a moltes persones amb discapacitat en una situació de desemparament laboral, sense haver rebut els recursos necessaris i sense gaudir d'equiparació amb la resta de plans educatius del territori.
- La suspensió de tràmits administratius durant la pandèmia, especialment els certificats del grau de discapacitat, ha suposat que menys persones amb discapacitat poguessin accedir al món laboral, ja que sense aquests certificats les empreses no es poden acollir als incentius de les bonificacions en matèria de contractació i, finalment, opten per no contractar-les.
- La por al contagi, originada per la manca d'EPIs, per tenir més risc de contagi pel fet de patir altres problemes de salut associats, entre d'altres, ha fet que algunes persones amb discapacitat física i/o orgànica, decidissin deixar el seu lloc de feina i no continuar treballant.
- Algunes persones es van queixar de males praxis per part de les seves empreses, com ara: no avisar de l'existència d'un company afectat per la Covid-19 o no haver pres cap mesura per protegir els treballadors amb discapacitat -malgrat dir que específicament eren col·lectiu de risc-, amb la sensació consegüent que la discapacitat només era important perquè l'empresa es beneficiés d'ajuts públics, complir amb la quota legal i poder participar així en concursos públics...
- Un cop més s'ha trobat a faltar que des dels mitjans de comunicació es parlés més de l'impacte que la pandèmia estava tenint sobre les persones amb discapacitat i concretament sobre els seus llocs de treball.

El 82,91% de les persones treballadores amb discapacitat enquestades per ECOM no han pogut acollir-se al teletreball degut a que el tipus de feina no ho permetia.⁵

Durant la pandèmia, les valoracions del grau de discapacitat es van aturar i algunes persones no van poder accedir a llocs de treball reservats per a persones amb discapacitat.

5, 6, 7, 8 Enquesta realitzada per ECOM sobre l'afectació de la Covid-19 a les persones amb discapacitat vinculades als serveis d'inclusió laboral (1.721 participants).

2 Manca la implementació d'un veritable model d'inclusió sociolaboral:

- En molts casos, encara es percep la inclusió laboral de les persones amb discapacitat com una oportunitat purament estratègica per obtenir beneficis fiscals, administratius i/o d'imatge i no com un dret que tenen les persones amb discapacitat a accedir al món laboral en igualtat de condicions, tal i com promou la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.
- Continua sent necessari protegir els llocs de treball ocupats per persones amb discapacitat, per evitar acomiadaments no justificats, incrementant les inspeccions de treball i les mesures de protecció necessàries per tal d'acabar amb la precarietat laboral i que les persones treballadores amb discapacitat física i/o orgànica estiguin en igualtat de condicions que la resta.
- Com hem dit, els salaris de les persones amb discapacitat encara no estan equiparats al de la resta de persones treballadores (suposant el salari mitjà anual brut un 15,7% menys que el de les persones sense discapacitat).
- La manca d'implementació de la normativa d'accessibilitat a moltes empreses -i la manca d'inspeccions de treball-, suposa una major vulneració de drets, ja que moltes persones no poden accedir a alguns llocs de treball perquè no compten amb els paràmetres d'accessibilitat necessaris i l'empresa es nega a proporcionar-los.
- Continuem detectant ofertes de treball amb contingut discriminatori per raó de discapacitat (deixant fora de les candidatures a persones amb discapacitat i/o mobilitat reduïda, oferint salaris més baixos que els pactats per conveni, unes condicions que no permeten la conciliació amb la vida familiar...). En massa ocasions se segueix entenent la contractació de professionals amb discapacitat com un acte de bona voluntat i no es reconeix tot el valor que aporten a l'organització.

Mentre que el 75% dels treballadors i les treballadores té una antiguitat de més de 3 anys a la mateixa empresa, per les persones amb discapacitat aquesta xifra baixa al 68%.⁹

El 14,9% de les persones treballadores amb discapacitat estan en situació de risc de pobresa.¹⁰

⁹ Estudi de l'Observatori sobre la Discapacitat i el Mercat Laboral (Odismet) de la Fundació ONCE sobre els efectes i conseqüències de la crisi de la Covid-19 entre les persones amb discapacitat. 2020.

¹⁰ 5è Informe de l'Observatori sobre la Discapacitat i el Mercat Laboral (Odismet) de la Fundació ONCE sobre la situació laboral de les persones amb discapacitat, amb dades de l'any 2018 (les últimes consolidades).

- Per conèixer quina normativa específica regula aquest dret consulta la nostra *Guia pràctica per a la defensa dels drets de les persones amb discapacitat física*. [Veure pdf](#)
- Debat *El dret al treball de les persones amb discapacitat física en temps de Covid-19*, organitzat per ECOM i realitzat durant el 2020, amb la participació de l'Organització Internacional del Treball (OIT). [Veure video](#)
- Cicle de webinars sobre nous escenaris per la inclusió laboral organitzats per ECOM (amb un total de deu sessions i la participació d'onze empreses de diferents sectors). [Veure videos](#)

“ Coneix alguns testimonis

"Vivia a Mataró i tinc reconeguda una discapacitat. L'any passat tenia un contracte (d'un any), i tenia moltes possibilitats que em fessin indefinit. Arran de la pandèmia em van acomiadar; l'empresa va al·legar que li havia baixat molt la feina i no podia mantenir a tots/es els treballadors/es.

Aquest fet, juntament amb la impossibilitat de trobar un habitatge que s'ajustés a les meves necessitats econòmiques, ha provocat que hagi hagut de marxar a viure a una altra comunitat autònoma."

”

2.9 Vulneració del dret a un nivell de vida adequat i protecció social

Posicionament:

Defensem el dret de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a un nivell de vida adequat i a la protecció social, **podent accedir en igualtat de condicions que la resta de la ciutadania als recursos i prestacions de la xarxa** de serveis socials de responsabilitat pública.

Reivindiquem que **les polítiques socials, així com els serveis que se'n deriven, s'han d'adaptar a les característiques i necessitats de les persones i, per això, apostem per l'evolució cap a una planificació dels serveis socials centrada en la persona**, que promogui les potencialitats de cadascú i que obri la participació activa de la persona amb discapacitat usuària del servei (com a màxima coneixedora de les seves necessitats) en la seva concepció i definició.

Legislació:

Article 28 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: Els Estats Part reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a un nivell de vida adequat per a elles i les seves famílies, la qual cosa inclou alimentació, vestit i habitatge adequats, i a la millora contínua de les seves condicions de vida, i han d'adoptar les mesures pertinents per salvaguardar i promoure l'exercici d'aquest dret sense discriminació per motius de discapacitat.

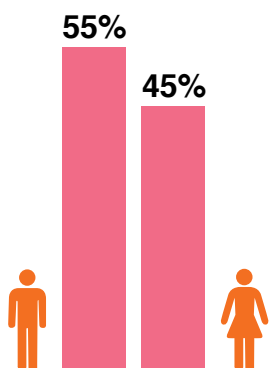
160
Consultes ateses
9
Consultes
 sobre vulneració del dret

Què hem detectat?

Consultes ateses en matèria de vulneracions:

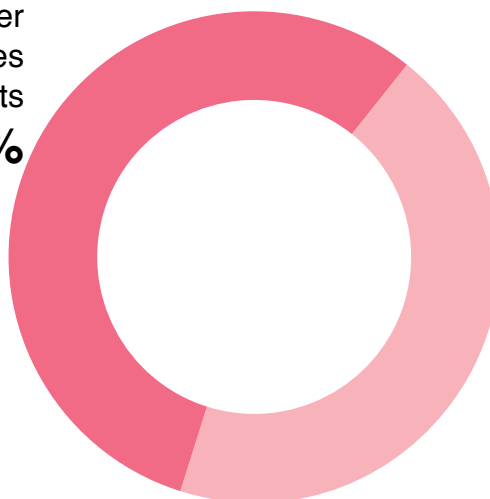
Hem rebut un total de **160 consultes** referents al dret a un nivell de vida adequat i protecció social. D'aquestes, 9 consultes feien referència a la vulneració del dret.

Qui ha patit les vulneracions?

Queixes per traves burocràtiques per accedir a ajuts

56%

44%

Queixes pels protocols de prevenció de la pandèmia

Quines vulneracions s'han produït?

La pandèmia per la Covid-19 ha posat de manifest que la crisi que ha patit la població no ha estat només sanitària, sinó que també ha impactat en les necessitats socials de la població, donant visibilitat a les carències que el sistema de protecció social patia per poder donar resposta a noves necessitats socials emergents derivades de la pandèmia, i que han impactat directament en la població amb discapacitat física i/o orgànica (disminució d'ingressos econòmics, destrucció de llocs de treball, augment de les despeses d'alimentació, habitatge, subministraments...).

Com hem comentat en altres apartats, **està demostrat que una persona amb discapacitat pateix un greuge econòmic per adquirir uns estàndards de vida semblants a la resta de població que no pateix cap tipus de discapacitat**. Hi ha limitacions en l'accés a les mateixes oportunitats que les persones sense discapacitat, que finalment tenen com a conseqüència una davallada dels ingressos personals o familiars o bé una reducció de la qualitat de vida de la persona.

La pandèmia no ha fet més que agreujar aquesta situació i **la feblesa del sistema ha impactat més entre les persones amb discapacitat que en la resta de la població**, sent insuficients els recursos destinats per poder donar resposta tant a les necessitats que ja existien abans com a les que han sorgit a causa de la crisi sanitària i social que hem viscut.

A més, durant la pandèmia, **es van aturar les valoracions del reconeixement i revisió del grau de discapacitat i la valoració de la dependència, que ja patien un endarreriment anterior**, provocant un col·lapse per accedir-hi en el moment de tornar-se a reactivar aquests serveis.

En aquest sentit, **l'agilitat en la tramitació dels recursos és una de les necessitats que reivindicuem des de fa anys, juntament amb una redefinició general de la Cartera de Serveis Socials -centrada en la persona-** i una millor difusió accessible dels recursos socials existents, així com unes polítiques unificades amb l'àmbit laboral per tal que les persones amb discapacitat i les seves famílies no vegin minvats els seus ingressos i puguin proporcionar-se un nivell de vida digne i adequat.

Un altre tema que hem detectat i ens preocupa és **el nombre de persones amb discapacitat que ens ha comentat que durant el 2020 han sentit moments de molta soledat**, tant pel confinament imposat com, en molts casos, per un autoconfinament voluntari, degut a la por per sortir al carrer i contagiar-se. La situació actual ha fet que moltes de les activitats que normalment es feien de manera presencial es transformessin en formats virtuals. Però **no totes les persones podien accedir als mitjans tecnològics, degut a la bretxa digital que s'ha demostrat que existeix entre les persones amb discapacitat, fet que ha provocat l'aïllament social de moltes persones**.

Per últim, hem de mencionar que **el teixit associatiu ha estat atenent i recolzant durant la pandèmia a les persones amb discapacitat -tot i no haver pogut participar plenament en la presa de decisions amb l'administració pública-**, i s'ha situat com un servei essencial per la protecció social que ha ofert a les persones amb discapacitat física i/o orgànica, moltes d'elles immerses en situacions límits i que no trobaven resposta per part de l'administració.

S'estableix que el greuge comparatiu econòmic mitjà ponderat és de 41.203,54 € anuals.¹

La crisi, a causa de la pandèmia, no ha estat només sanitària, sinó que ha impactat també en les necessitats socials de la població, donant visibilitat a les carències que ja existien en el sistema de protecció social.

¹ Estudi sobre el greuge econòmic de les persones amb discapacitat de la ciutat de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. 2019.

Vulneracions específiques detectades al 2020:

1 Un sistema de protecció social amb carències per donar resposta a les necessitats reals:

- Moltes persones amb discapacitat física i/o orgànica viuen amb preocupació no poder fer front a les despeses del seu dia a dia, ja que han d'assumir un greuge econòmic que afecta directament al seu nivell i qualitat de vida, fins i tot amb greuges diferenciats segons el tipus de discapacitat. **Per les persones fins als 64 anys amb discapacitat física i dificultats per desplaçar-se, manipular i/o comunicar-se i que requereixen suport personal de manera continuada, suposa un 227% més elevat que el valor mitjà del greuge en aquesta franja d'edat per la resta de tipologia de discapacitats.**²
- La prestació d'atenció social a les persones amb discapacitat (PUA) resulta insuficient per a moltes persones, essent necessari augmentar el seu pressupost i adaptar-la a les necessitats actuals. La inclusió de nous conceptes subvencionables (despeses de la llar, domòtica, aparells per fer exercici físic al domicili i altres ajuts tècnics que fomenten l'autonomia personal), podria significar una gran millora per aconseguir un nivell de vida adequat a les necessitats reals de moltes persones amb discapacitat física i/o orgànica.
- El risc, que vam alertar durant el 2020, que la Pensió No Contributiva (PNC) de la Seguretat Social (en modalitat de jubilació i invalidesa) s'incorporés dins del sistema de l'Ingrés Mínim Vital (IMV), desvirtuaria la finalitat de la PNC, que és atorgar a les persones que no poden treballar una prestació que els permeti accedir a un nivell de vida adequat. En canvi, l'IMV està pensat per aquelles situacions de vulnerabilitat econòmica per prevenir el risc de pobresa i exclusió.
- No obstant, cal repensar el sistema de les PNC, ja que no està alineat amb el que estableix la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: no hauria de tenir en compte els ingressos familiars -només els personals-, hauria d'arribar al Salari Mínim Interprofessional (SMI) i facilitar més la possibilitat que siguin compatibles amb la realització d'un treball remunerat.
- Davant la problemàtica respecte a les compatibilitats de la feina amb les prestacions d'incapacitat laboral permanent de la Seguretat Social, cal una revisió per tal de facilitar la transició i compatibilitat amb l'exercici d'una activitat professional remunerada.
- La conciliació familiar i laboral per a les famílies amb infants amb discapacitat física i/o orgànica, o persones en situació de dependència a càrrec, requereix impulsar prestacions econòmiques per no posar en risc la situació laboral ni disminuir els ingressos familiars.

² Estudi sobre el greuge econòmic de les persones amb discapacitat de la ciutat de Barcelona. Ajuntament de Barcelona. 2019.

2 La necessitat d'informació més accessible i processos menys burocràtics:

- En ocasions, és complicat accedir a tota la informació sobre recursos i ajuts disponibles en la xarxa de serveis socials (per no disposar de mitjans tecnològics, per no oferir una informació accessible i adaptada, per les traves burocràtiques per demanar aquests ajuts...).
- Hi ha desconeixement sobre legislació en matèria de protecció social, com per exemple la Llei de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les persones en situació de Dependència (LAPAD) i dels serveis i prestacions que preveu aquesta llei.

És necessari impulsar un model d'atenció sociosanitària que situï a la persona amb discapacitat en el centre de les polítiques públiques.

3 Manca la implementació d'un veritable model d'atenció sociosanitària:

- Continua essent palesa la necessitat d'impulsar un model d'atenció integrada social i sanitària, entenent aquest model com la via perquè la persona amb discapacitat se situï al centre de les polítiques i pugui exercir el dret a un nivell de vida adequat, a la salut i gaudeixi de la protecció social que s'ha de garantir des de l'administració.

4 La protecció social de les persones amb discapacitat, condicionada per la Covid-19:

- La preocupació i incertesa per saber com afectaria la pandèmia en l'economia va ser molt generalitzada entre moltes persones amb discapacitat, que patien per la situació en la que ens trobàvem i creien que els podria perjudicar a l'hora de continuar rebent ajuts i prestacions en els propers mesos, quan ja estaven patint situacions de vulnerabilitat abans de la pandèmia.
- Un nombre important de persones amb discapacitat han hagut de fer front a un augment de despeses durant el confinament per poder veure cobertes les seves necessitats essencials (subministraments de la llar, productes d'alimentació, productes de neteja i desinfecció, productes farmacèutics, aparells per fer exercici ja que es van anul·lar els serveis de rehabilitació i han hagut d'invertir en alguns aparells per continuar fent exercici de manteniment a casa, despeses extres per contractar a un professional que donés suport en les activitats de la vida diària...), sense que des de l'administració pública es donés una resposta àgil a les esmentades necessitats.

2

La vulneració de drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica

Vulneració del dret a un nivell de vida adequat i protecció social

2.9 Vulneracions específiques detectades al 2020

- Es van aturar les valoracions del reconeixement i revisió del grau de discapacitat i la valoració de la dependència, suposant greus conseqüències econòmiques per les persones amb discapacitat i sense poder accedir als recursos emparats amb els reconeixements referenciats. Aquest fet ja està tenint repercussions, com l'augment de les llargues llistes d'espera que ja existien abans de la pandèmia.
- Durant l'estat d'alarma les famílies beneficiàries d'un servei i d'una prestació per familiar o cuidador no professional, emmarcada en la Llei de Promoció de l'Autonomia Personal i Atenció a les persones en situació de Dependència (LAPAD), no van veure abonada la totalitat de la prestació econòmica (que estava reduïda en un 50% pel fet d'assistir a un centre de dia), la qual necessitaven per poder fer front a les despeses de caràcter extraordinari derivades del confinament.
- Les persones usuàries de centres residencials no han vist reconeguts els seus drets de la mateixa manera que la resta de la població, ja que els han aplicat protocols amb tractes diferenciats de protecció social, molt més restrictius que per a la resta de la població. En aquest sentit, calia cercar un equilibri per tal que els esmentats protocols anessin alineats amb el model d'atenció centrada en la persona i garantís el dret a un nivell de vida adequat i a altres drets humans, contemplats a la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.
- Així mateix, vam rebre algunes queixes de persones que ens van transmetre que ajuts com la recollida d'aliments o la targeta moneder per a les famílies beneficiàries dels ajuts de menjador eren tràmits que s'havien de fer presencialment -en ple confinament-, malgrat que per algunes persones amb discapacitat, amb problemes de salut associats, sortir al carrer no era recomanable per un alt risc de contagi.

Per conèixer quina normativa específica regula aquest dret pots consultar la nostra *Guia pràctica per a la defensa dels drets de les persones amb discapacitat física*. [Veure pdf](#)

Es pot llegir la crida conjunta d'ECOM i Dincat perquè es reforçés la protecció a totes les persones amb discapacitat i el suport a les entitats del sector en la pandèmia per la Covid-19. [Veure pdf](#)

Un 67% de persones enquestades per ECOM creuen que la situació de pandèmia els podria perjudicar a l'hora de continuar rebent les prestacions econòmiques que necessiten.³

Un 48% de persones enquestades per ECOM afirmen que el confinament ha augmentat els costos relatius a les seves necessitats.⁴

^{3, 4} Enquesta realitzada per ECOM sobre com estava afectant a les persones amb discapacitat la gestió de l'estat d'alarma per la crisi sanitària de la Covid-19 (212 participants: 74% persones amb discapacitat reconeguda i la resta familiars o tutors legals). 2020.

“ Coneix alguns testimonis

"Porto tres anys en les llistes d'espera de pisos de protecció oficial. I em pregunto: on són les polítiques socials en aquests casos? Com pot ser que una persona amb discapacitat, amb una pensió no contributiva de 600€ només pugui facturar col.laborant fins a 2.500€ anuals? Tampoc em contracta ningú per poder deixar aquesta pensió (malgrat que tinc estudis superiors), atès que molts empresaris no s'aturen a valorar les capacitats que hi ha darrera de cada discapacitat.

Es pot viure i pagar un lloguer amb aquesta pensió, amb la por de quan serà la pujada anual del lloguer? O les persones amb una discapacitat com la meva (discapacitat física del 95%), no tenim dret a una vida independent amb els suports assistencials necessaris?"

”

2.10 Vulneració del dret a la participació a les activitats culturals, de lleure i esportives

Posicionament:

Defensem el dret de les persones amb discapacitat física i/o orgànica a la participació a la vida cultural, de lleure i esportiva **en igualtat de condicions que la resta de la ciutadana.**

Defensem la promoció dels mitjans adients per a la plena inclusió social de les persones amb discapacitat en tots els àmbits de la societat. Per això, **reivindiquem l'accés als recursos necessaris, per poder gaudir d'activitats lúdiques, culturals, de lleure i esportives.**

Legislació:

Article 30 de la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat: Els Estats Part reconeixen el dret de les persones amb discapacitat a participar, en igualtat de condicions que la resta, a la vida cultural, les activitats recreatives, de lleure i esportives; i n'adoptaran les mesures pertinents.

Article 5.1. de la Llei 11/2009, de 6 de juliol, de regulació administrativa dels espectacles públics i les activitats recreatives: Els espectadors, els participants i els usuaris dels espectacles públics i de les activitats recreatives tenen el dret a rebre un tracte respectuós i no discriminatori dels titulars, dels organitzadors i del personal al servei dels establiments oberts al públic, dels espectacles públics o de les activitats recreatives.

Article 10 de la Llei 11/2009, de 6 de juliol, de regulació administrativa dels espectacles públics i les activitats recreatives: L'exercici del dret d'admissió no pot comportar, en cap cas, discriminació per raó de naixement, raça, sexe, religió, opinió, discapacitat, orientació sexual, identitat de gènere o qualsevol altra condició o circumstància personal o social dels usuaris dels establiments i els espais oberts al públic, tant pel que fa a les condicions d'accés com a la permanència en els establiments i a l'ús i gaudi dels serveis que s'hi presten.

66
Consultes ateses
20
Consultes sobre vulneració del dret

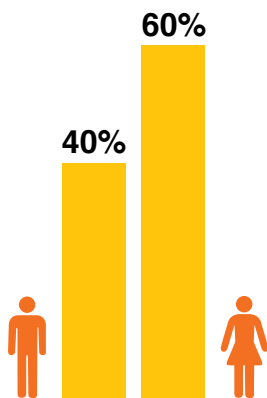
Què hem detectat?

Consultes ateses en matèria de vulneracions:

Hem rebut un total de **66 consultes** en relació al dret a participar en la vida cultural, el lleure i l'esport. D'aquestes, 20 consultes feien referència a alguna vulneració del dret.

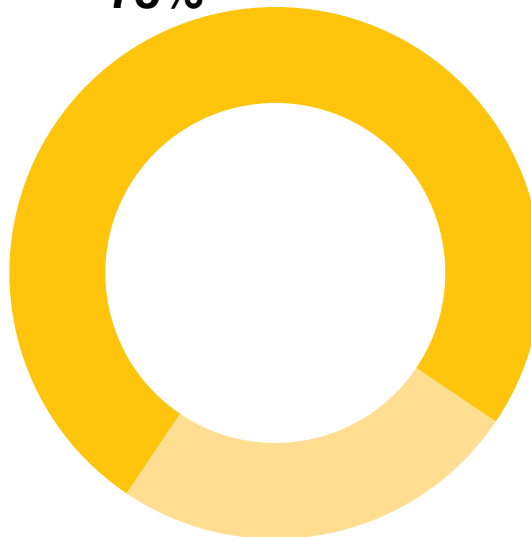
En aquest sentit, el 75% de les consultes eren sobre queixes pel tancament dels centres esportius i per dubtes en els protocols de seguretat que no s'havien tingut en compte, per exemple la provisió de mascaretes específiques per les activitats aquàtiques adaptades.

Qui ha patit les vulneracions?

Queixes pel tancament de centres esportius i dubtes en els protocols

75%

25%

Manca d'accessibilitat per reservar cita prèvia en el centre esportiu

Quines vulneracions s'han produït?

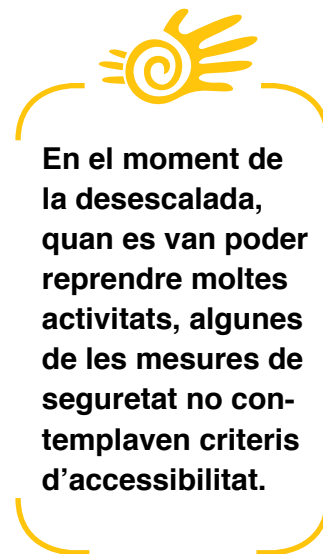
Durant el 2020, degut a la pandèmia, han estat moltes les activitats culturals, de lleure i esportives que s'han suspès. No obstant, en el moment de la desescalada, quan es podien reprendre algunes d'aquestes activitats, **les mesures de seguretat en alguns casos, han anat en detriment de les necessitats de les persones amb discapacitat (per no comptar, per exemple, amb els criteris d'accessibilitat adequats).**

En aquest sentit, tot i que la crisi sanitària ha prioritzat el dret a la salut, **no s'ha tingut suficientment en compte que les activitats culturals, recreatives, de lleure i esportives tenien un impacte directe en la salut de les persones a nivell físic, emocional i psicològic.** Aquesta falta de previsió s'ha traduït en la manca de recursos (manca de monitoratge de lleure, afectats per ERTA, manca d'EPs especialitzats per realitzar activitats aquàtiques, etc.), fet que ha dificultat que les persones amb discapacitat poguessin participar-hi en igualtat de condicions i amb totes les mesures de seguretat.

Aquesta manca de recursos ha fet que moltes persones manifestessin por a participar en activitats culturals, de lleure o esportives (ja que no comptaven amb tots els recursos humans ni tècnics), provocant que moltes persones optessin per l'autoconfinament per por al contagi.

Malgrat la legislació vigent, que garanteix la participació de totes les persones a aquestes activitats, i els avenços que s'han donat en aquest àmbit, **situacions com les viscudes durant el 2020 continuen posant en evidència que en els protocols d'atenció i prevenció, les necessitats de les persones amb discapacitat no sempre estan contemplades.**

En aquest sentit, podem dir que, per exemple, **el lleure inclusiu dels infants encara no és una realitat a tota Catalunya, especialment visible als casals d'estiu (per manca de professionals de suport, d'accessibilitat en els espais i en les activitats...).** Així mateix, cal una major difusió i conscienciació dels beneficis de l'activitat física adaptada, entenent l'esport com a part primordial de la salut de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

Vulneracions específiques detectades al 2020:

1 Manca d'igualtat d'oportunitats per participar en la vida cultural, el lleure i l'esport:

- El fet que per a moltes activitats continuï sent necessari reservar entrada a través d'internet pot arribar a ser un inconvenient, degut en part a la bretxa digital, però també perquè és complicat distingir-hi el grau d'accessibilitat de l'espai i explicar les necessitats específiques per tal de gaudir de l'activitat en igualtat de condicions.

Marc Covid-19:

- L'autoconfinament de moltes persones amb discapacitat, per por al contagi, ha suposat menys oportunitats de participació en les activitats culturals, de lleure i esportives. A més, com dèiem, no sempre s'han garantit els recursos humans i tècnics necessaris.
- Durant la pandèmia, alguns centres residencials no han permès les sortides de les persones amb discapacitat, impossibilitant així el fet de poder seguir participant en les activitats en igualtat de condicions que la resta de la ciutadania. La disparitat de protocols ha generat situacions de desigualtat, donant-se casos en què les persones amb discapacitat que residien en domicilis podien gaudir del seu dret de participació a la vida cultural, les activitats de lleure i esportives i, en canvi, les persones usuàries de centres residencials no ho podien fer.
- Els professionals dedicats a les activitats culturals, de lleure i esportives, en situació d'ERTO -especialment el monitoratge de lleure i els assistents necessaris per donar suport a les persones amb discapacitat- ha suposat que hi hagués menys oferta d'activitats inclusives.
- Durant la pandèmia no hi ha hagut suficient accés a la informació ni suficient claredat sobre quines activitats estaven permeses, el seu grau d'accessibilitat i quines restriccions s'aplicaven en cada moment.

Durant la pandèmia no hi ha hagut prou informació sobre les activitats culturals, de lleure i esportives permeses i el seu grau d'accessibilitat.

2 Esport per a tothom?

- L'esport s'entén necessari com a part important per la salut física, emocional i psicològica de les persones amb discapacitat. En aquest sentit, perquè l'activitat física adaptada sigui una realitat, es requereixen més recursos, com la figura de l'auxiliar de vestidor, que dona el suport necessari per a realitzar l'activitat esportiva.

Marc Covid-19:

- No s'ha entès l'esport com a element inherent a la salut de les persones amb discapacitat física i/o orgànica -i que havia de garantir-se, amb totes les mesures de seguretat, durant la pandèmia- patint moltes d'elles greus molèsties físiques a causa de no poder practicar-lo.

Aquesta problemàtica suposa el 75% de les vulneracions del dret a l'esport detectades per ECOM.²

- Mentre que sí van haver directrius clares respecte a d'altres col·lectius, durant el confinament ha mancat informació específica sobre si les persones amb discapacitat física i/o orgànica que necessitaven fer esport per tal de mantenir una certa condició física ho podien fer al carrer i en quines condicions. Per por a incórrer en infraccions moltes persones van optar per no realitzar activitat física, en detriment de la seva salut.

- Va mancar informació clara i unificació de criteris respecte a l'ús de les piscines. Mentre que els protocols derivats de la situació de pandèmia no exigeixen Equips de Protecció Individual (EPIs) per les activitats aquàtiques, sense el seu ús es posava en risc a les persones amb discapacitat i als seus assistents, ja que aquesta activitat requereix suport físic i sense distanciament. La dificultat per trobar EPIs homologats per utilitzar a les activitats aquàtiques va fer que les persones amb discapacitat desistissin de realitzar exercici a l'aigua.

- Va mancar coordinació entre les cites prèvies necessàries per acudir als centres esportius i l'horari del servei d'auxiliar de vestidor. Aquest fet va suposar que les persones amb discapacitat haguessin d'anul·lar cites ja concertades, provocant una desigualtat en relació a persones que no tenien cap tipus de discapacitat. **Aquesta problemàtica suposa el 25% de les vulneracions del dret a l'esport detectades per ECOM.³**

L'OMS (Organització Mundial de la Salut), recomana que les persones amb discapacitat realitzin activitats físiques amb regularitat, degut als beneficis que comporta en la seva salut.¹

¹ Directrius de l'OMS sobre activitat física i hàbits sedentaris. 2020.

^{2, 3} Base de dades interna de consultes, recollides per ECOM, durant el 2020.

3 Obstacles per assolir un veritable lleure inclusiu:

- El lleure també s'entén necessari com a part important per la salut emocional i psicològica de les persones amb discapacitat. Tot i que cada vegada hi ha major consciència de la necessitat d'un lleure accessible i inclusiu, encara manca la informació, la formació i el suport necessari perquè sigui un dret garantit a tota Catalunya.

Marc Covid-19:

- El tancament d'espais destinats a activitats de lleure i oci -especialment els centres cívics- ha suposat un pas enrere en la vida en la comunitat i en el benestar emocional i psicològic de les persones amb discapacitat. Cal dir que, abans de la pandèmia, moltes activitats dels centres cívics no s'oferien de manera inclusiva, i la situació derivada de la Covid-19 no ha fet més que empitjorar la situació.
- La reducció de recursos econòmics, humans i materials a causa de la pandèmia ha suposat una disminució en l'oferta de lleure inclusiu, afectant a la participació de les persones amb discapacitat -d'entre elles, molts infants- respecte a la resta de la ciutadania.

Llegeix la notícia relativa a la promoció de la participació del jovent amb discapacitat física, un dels objectius treballats al 2020 des d'ECOM. [Veure enllaç](#)

Llegeix la notícia respecte a la participació d'ECOM al DAU Barcelona, el festival del joc que promou l'Institut de Cultura de Barcelona. [Veure enllaç](#)

“ Coneix alguns testimonis

"Tinc 49 anys i visc a una residència de Barcelona. La pandèmia, provocada per la Covid-19, ha tingut un impacte molt fort en el meu dia a dia. Jo era una persona molt activa, amb moltes inquietuds, que practicava esport sovint... La meua vida va canviar el passat mes de març de 2020, quan es va decretar l'estat d'alarma i, com tota la població, vam estar confinats sense poder sortir de la residència. En el moment de la desescalada -i quan alguns centres esportius van començar a obrir novament- jo no ho he pogut fer perquè en la meua residència només se'ns permet sortir una hora cada dia i, en cap cas, se'ns permet anar a centres esportius (entenc que per por a que ens puguem contagiar...). Per tant, des del mes de març de 2020 no puc practicar esport en el meu centre esportiu, com venia fent d'abans de la pandèmia.

Aquest fet ha tingut un impacte molt negatiu tant en la meua salut física com emocional. No sé si aquesta situació durarà fins que la pandèmia desaparegui, però mentrestant què se suposa que hem de fer? Hem d'acceptar que no podem fer esport? Que no podem anar al nostre centre esportiu, com fa molta gent? És una situació molt difícil de gestionar per mi i que m'està afectant a molts nivells."

”

Durant el 2020 el ple exercici dels drets i les llibertats fonamentals ha estat condicionat, en gran part, per l'impacte que la pandèmia provocada per la Covid-19 ha tingut en la nostra societat. **En el cas de les persones amb discapacitat física i/o orgànica, aquesta situació d'excepcionalitat que hem viscut no ha fet més que agreujar la complexa situació que ja teníem i ha tornat a evidenciar la invisibilitat que afecta el nostre col·lectiu.**

La crisi sanitària i social generada per la Covid-19 ha posat en evidència com **davant de contextos d'emergència els drets fonamentals es posen en risc i encara més els d'aquelles persones que ens trobem en situacions de major vulnerabilitat, com és el cas de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.** L'estat d'alarma, decretat al mes de març de 2020, va provocar que la població veiés limitades algunes de les seves llibertats i, en conseqüència, no va poder exercir els seus drets en plenitud. En el cas de les persones amb discapacitat física i/o orgànica, es van produir vulneracions i/o discriminacions afegides per manca de polítiques de gestió i prevenció que donessin resposta a les seves necessitats reals. **La invisibilitat del col·lectiu va fer que les seves necessitats específiques no fossin contemplades en els diferents protocols elaborats, provocant d'aquesta manera una constant vulneració de drets.**

Un 87% de les persones que van respondre l'enquesta d'ECOM sobre com estava afectant-los l'estat d'alarma (on van participar un total de 212 persones), va manifestar que consideraven que els protocols elaborats per l'administració havien estat dissenyats per a un perfil majoritari, deixant exclosa a una gran part de la població, sentint-se, moltes d'elles, infravalorades i percebent que la discapacitat no havia estat una prioritat per l'administració. Perquè en cap cas s'havia visibilitzat ni tingut en compte la realitat concreta de les persones amb discapacitat: persones que tenen major risc de contagi perquè sovint tenen altres problemes de salut associats; persones que en molts casos no poden mantenir la distància de seguretat perquè, en ocasions, necessiten d'una persona de suport per dur a terme les activitats de la vida diària; persones que, en molts casos, ja vivien situacions de vulnerabilitat abans de la pandèmia.

La covid-19 ha evidenciat la invisibilitat i constant vulneració de drets i llibertats fonamentals que afecta a les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

Un 87% de les persones enquestades (d'un total de 212) van manifestar que els protocols elaborats per l'administració estaven dissenyats pensant en un perfil majoritari i que no contemplaven les necessitats específiques de les persones amb discapacitat.

Una mostra d'aquesta manca de planificació i de prevenció també va ser, per exemple, el fet que en els inicis de la pandèmia **no es van contemplar sistemes de comunicació accessibles** (ni en les comunicacions oficials ni en els serveis telefònics o les aplicacions mòbils d'atenció i assessorament), **deixant així una part de la població exclosa, sense poder accedir a les orientacions bàsiques d'higiene, sanitàries i de protecció** que s'estaven oferint a la població. **Així com la suspensió dels serveis de rehabilitació i fisioteràpia** sense tenir en compte que aquests tractaments eren essencials pel manteniment i control de l'evolució de la discapacitat de moltes persones. **Tampoc es va dotar del suficient material de protecció**- ni a les persones amb discapacitat, ni als seus familiars, ni als professionals que treballaven directament amb elles-, **per tal de garantir que l'atenció directa (professional o no) es dugués a terme en òptimes condicions de seguretat.**

Una de les situacions més greus viscudes durant el 2020 va ser veure qüestionat el dret a la vida, quan en els pitjors moments de la pandèmia i davant la saturació del sistema sanitari es va fer públic que certs protocols mèdics contemplaven la possibilitat de no assignar recursos a certs col·lectius, en base a una premissa de vida menys útil, davant la qual la discapacitat podia arribar a ser un element de triatge. Tot i que posteriorment es va desmentir per part de l'administració, **aquesta situació va causar durant unes setmanes una gran angoixa entre les persones amb discapacitat i les seves famílies, al qüestionar-se el dret a rebre una atenció sanitària equitativa i sense discriminacions per motius de discapacitat.**

La pandèmia també ha evidenciat que els centres residencials han estat els llocs on més contagis s'han produït per la Covid-19 i on les persones usuàries d'aquests espais no han vist reconeguts els seus drets de la mateixa manera que la resta de la població. S'hi han aplicat protocols amb tractes diferenciats de protecció social, molt més restrictius que per a la resta de la població (no poder anar a treballar durant l'estat d'alarma, no poder sortir quan ja no hi havia confinament domiciliari -o fer-ho només durant un temps limitat-, no poder fer ús d'instal·lacions esportives, no poder gaudir dels mateixos criteris de mobilitat que la resta de la població durant les festes de Nadal...). En aquest sentit, calia cercar un equilibri per tal que els esmentats protocols anessin alineats amb el model d'atenció centrada en la persona i garantís el dret a l'autonomia personal evitant l'aïllament i fomentant la participació en la comunitat.

Al principi de la pandèmia no es van contemplar sistemes de comunicació accessibles i això va deixar exclosa part de la població, que no podia accedir a les orientacions bàsiques d'higiene, sanitàries i de protecció emeses des de l'administració a tota la població.

En els pitjors moments de la pandèmia es van publicar algunes informacions en què es deia que certs protocols mèdics contemplaven la possibilitat de, davant d'una possible saturació del sistema sanitari, no assignar recursos a certs col·lectius, en base a una premissa de vida menys útil, situació en què la discapacitat podia arribar a ser un element de triatge.

Aquesta realitat viscuda a les residències ha fet veure amb claredat que cal repensar amb urgència el model d'atenció a les persones, duent a terme una revisió del model residencial i apostant definitivament per l'impuls de l'assistència personal i d'altres ajuts i suports en el propi domicili. En aquesta pandèmia s'ha constatat que l'assistència personal és el millor servei per garantir la seguretat de les persones.

D'altra banda, **la pandèmia ha incrementat les necessitats socials de la població en general, donant visibilitat a les carències que el sistema de protecció social ja patia**, una realitat que, evidentment, també ha impactat en les persones amb discapacitat física i/o orgànica. I és que cal recordar que les persones amb discapacitat tenen un greuge econòmic comparatiu d'entre 17.700 i 41.200 euros anuals de mitjana, per adquirir uns estàndards de vida semblants a la resta de població sense discapacitat (segons constata un estudi de l'Ajuntament de Barcelona). I que la taxa de risc de pobresa o exclusió social de les persones amb discapacitat és del 31,5% (segons dades de l'últim informe de l'estat de la pobresa de l'EAPN).

Hem de destacar que **durant el 2020 han augmentat els casos de persones que es trobaven en situació de risc d'exclusió residencial o estaven sotmeses a un risc imminent de pèrdua de l'habitatge i no disposaven de cap alternativa habitacional** (un 29% de les consultes rebudes el 2020 a ECOM sobre habitatge han estat sobre aquest motiu). Així mateix, el 71% de les consultes -també en matèria d'habitatge- feien referència a situacions on la propietat i la comunitat de veïns han actuat com a agents discriminadors. S'han produït discriminacions per part de la propietat quan aquesta s'ha assabentat que la persona llogatera era una persona amb discapacitat (per haver de fer obres d'accessibilitat, per pressuposar que no podria fer front al pagament del lloguer...). Tanmateix, la cadena d'accessibilitat s'ha trencat principalment en els espais comunitaris de l'edifici d'habitatges ja que la comunitat no ha permès fer les obres de millora de l'accessibilitat.

La pandèmia de la Covid-19 ha suposat un gran trasbals per la situació laboral de les persones amb discapacitat, que ja partien d'una posició menys favorable que la resta de la ciutadania. Degut a la destrucció de llocs de treball s'ha detectat un empitjorament de la situació laboral de les persones amb discapacitat, especialment de les dones.

Els centres residencials han estat els llocs on més contagis s'han produït durant la pandèmia i on hi ha hagut una major privació dels drets de les persones usuàries. Això ha posat en evidència la necessitat de repensar els models d'atenció a les persones i, en concret, el model residencial.

El 2020 han augmentat les problemàtiques en relació a l'habitatge de les persones amb discapacitat física i/o orgànica. Un 20% de les consultes rebudes a ECOM han estat en relació a aquest àmbit.

El 54,60% de les persones que van respondre l'enquesta d' ECOM sobre l'afectació de la Covid-19 en les persones vinculades als serveis d'inclusió laboral (on van participar un total de 1.721 persones), i que treballava abans de la declaració de l'estat d'alarma, ha vist empitjorada la seva situació laboral, ja sigui perquè han patit reducció d'horari (i, per tant, de salari), perquè han estat afectades per ERTO o ERO o perquè no se les ha renovat el contracte.

Una altra de les conseqüències de la pandèmia de la Covid-19 ha estat l'increment sobtat de la dependència de les eines digitals. Però el món digital no sempre és accessible, assequible ni contempla la diversitat humana, per la qual cosa aquesta situació també ha afectat de ple a les persones amb discapacitat. La bretxa digital afecta sobretot en la usabilitat i l'accessibilitat (els dispositius TIC que s'utilitzen habitualment no s'adapten a les necessitats de les persones amb discapacitat i hi ha funcionalitats de l'ordinador o smartphone a les quals no es pot accedir perquè el dispositiu no s'hi adapta). **Només el 56,5% de les persones enquestades per ECOM, vinculades als serveis d'inclusió laboral (enquesta que va respondre un total de 1.721 persones), tenen un ordinador portàtil o de sobretaula i tan sols un 10,6% té tauleta**, una circumstància que dificulta poder continuar amb la formació, el teletreball o la recerca de feina.

En el moment de decretar-se l'estat d'alarma les necessitats curriculars específiques de l'alumnat amb necessitats educatives especials no es van tenir en compte i si bé el Departament d'Educació va prioritzar el fet que el professorat mantingués sobretot un contacte amb l'alumnat, no va garantir que aquesta comunicació fos efectiva per tot l'alumnat i que tingués en compte totes les necessitats. Prova d'això va ser, per exemple, que els materials que es van enviar durant el confinament no sempre eren accessibles ni estaven adaptats a les necessitats d'aquest alumnat, que va tenir problemes per continuar amb l'aprenentatge des de casa.

Hem de lamentar que no sempre s'hagi garantit la participació de les persones amb discapacitat física i/o orgànica, i de les entitats que les representen, en les polítiques i estratègies -tant en les fases de desescalada com de reconstrucció social i econòmica impulsades-, per assegurar que es tenia en compte la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.

Un 54,60% de les persones enquestades ocupades abans de l'estat de l'alarma van veure empitjorada la seva situació laboral després de que aquest fos declarat, amb reduccions d'horari i salari, afectacions per ERTES o ERO o no renovacions de contracte.

Més de la meitat de les persones enquestades van manifestar haver tingut dificultats per poder continuar amb les seves formacions, teletreballar o buscar feina pel fet de no disposar de dispositius informàtics.

Els materials que el professorat va enviar durant el confinament a l'alumnat no eren accessibles i no estaven adaptats a les necessitats específiques de l'alumnat amb discapacitat.

Mostra d'això ha estat, per exemple, quan al mes de juny de 2020 la Generalitat de Catalunya va decidir crear una taula d'experts per treballar la revisió del model d'autonomia i d'atenció a les persones sense comptar amb la participació de les pròpies persones i de les entitats que les representàvem. **No haver tingut present a les persones amb discapacitat a l'hora de la presa de decisions durant la pandèmia també ha suposat un pas enrere** pel que fa a la mobilitat personal i l'accessibilitat de l'espai públic, especialment davant la reducció de l'oferta del transport públic i l'urbanisme tàctic implementat, sense tenir en compte les necessitats reals de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

Pel que fa a les consultes rebudes, **durant el 2020 ECOM va rebre un total de 508 consultes en relació a diferents drets**. El 24% de les consultes rebudes feien referència a una vulneració d'aquests drets. L'àmbit on més vulneracions hem registrat ha estat el laboral (32%), seguit de l'habitatge (20%). En relació al gènere, **el 47% de les consultes provenien d'homes i el 53% de dones**.

No obstant, és evident que la **infradenúncia continua sent una problemàtica que invisibilitza les vulneracions que pateixen les persones amb discapacitat física i/o orgànica**. La no denúncia de les situacions de discriminació i de les vulneracions de drets suposa una trava per poder identificar la totalitat de persones amb discapacitat que no veuen reconeguts els seus drets. Algunes de les causes que generen aquesta infradenúncia -tal com s'ha recollit en diferents grups de treball i/o reunions monogràfiques que vam dur a terme- són: desconeixement dels propis drets i de com denunciar una vulneració, percepció de la discriminació com una vivència quotidiana i normalitzada, manca de confiança en el sistema i en els resultats que se'n deriven de denunciar, possible cost econòmic que pot comportar denunciar, por a les conseqüències que pot tenir visibilitzar una vulneració i manca d'accessibilitat en els procediments i recursos per denunciar.

En el marc de la Covid-19, trobem dos factors que possiblement també han fet disminuir el nombre de consultes rebudes: l'autoconfinament de moltes persones per por al contagi i les restriccions per fer front a la pandèmia han fet que es limités la mobilitat, les reunions i la participació en diferents àmbits, amb la consegüent disminució d'exposició a possibles situacions on s'hagués pogut produir una vulneració en altres circumstàncies.

La participació de les persones amb discapacitat física i/o orgànica i/o de les entitats que les representen no sempre ha estat garantida ni en la fase de desescalada ni en la de reconstrucció social i econòmica.

La no denúncia de les situacions de discriminació i de les vulneracions de drets suposa una trava per poder identificar la totalitat de persones amb discapacitat que no veuen reconeguts els seus drets.

4 Reptes i recomanacions

Un cop detectades i visibilitzades les vulneracions de drets que s'han produït durant el 2020, proposem un seguit de **reptes i de recomanacions que han de marcar les línies d'actuació per prevenir situacions de vulneracions i garantir els drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica**:

- La crisi generada per la Covid-19 ha evidenciat que **és imprescindible incrementar la inversió en els serveis sanitaris per corregir les esquerdes que la pandèmia ha visibilitzat** i garantir que les persones amb discapacitat física i/o orgànica rebin tots els tractaments i serveis que són necessaris.
- Davant situacions extraordinàries d'emergència sanitària com les que hem viscut **cal garantir l'atenció sanitària equitativa i sense discriminacions per motius de discapacitat, amb criteris oficials acreditats, que han d'estar presidits per la protecció del dret humà a la vida sense excepcions.** Amb l'objectiu que no es torni a repetir la situació d'inicis de la pandèmia quan alguns protocols mèdics donaven a entendre la possibilitat de no assignar recursos a certs col·lectius.
- **Cal avançar definitivament en la construcció d'un model d'atenció integrada social i sanitària a Catalunya**, per tal que es concreti el treball que ja s'ha vingut fent sobre aquesta matèria els darrers anys i s'implanti definitivament un model d'atenció sociosanitària, ja que la pandèmia ha posat de manifest que la crisi que ha patit la població no ha estat només sanitària, sinó que ha impactat també en les necessitats socials de la ciutadania.

- La pandèmia també ha fet visible la necessitat de revisar els models d'atenció de les persones amb discapacitat física i/o orgànica per **promoure un veritable model d'atenció comunitària centrada en la persona, que pugui comptar amb suports suficients i efectius i que li permeti escollir com i on vol viure, tal i com promou la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat.**

En aquest sentit, és necessari agilitzar l'aprovació del Decret que ha de regular l'assistència personal a Catalunya, de manera que pugui garantir el dret a la vida independent de les persones amb discapacitat física i/o orgànica.

- **S'han de concebre les polítiques socials des de la perspectiva de la diversitat i amb una mirada interseccional, incorporant la discapacitat de manera transversal a les polítiques generals**, i tenint en compte que a les polítiques dirigides de manera específica a les persones amb discapacitat es contemplin també les múltiples identitats socials (gènere, ètnia, edat, nacionalitat...) que se solapen en cada individu per poder comprendre i analitzar la desigualtat social que pateixen des d'una base multidimensional.

- Davant l'augment de casos de persones que s'han trobat en situació de risc d'exclusió residencial, o estaven sotmeses a un risc imminent de pèrdua de l'habitatge, **és urgent aprovar un Pla Nacional de l'Habitatge a Catalunya, consensuat amb els diferents agents socials, que permeti avançar en la garantia del dret a l'habitatge de les persones amb discapacitat física i/o orgànica**, preveient un augment dels ajuts econòmics i subvencions per a la supressió de barreres arquitectòniques, i per a l'accés a productes de suport i a la domòtica com a eines fonamental per promoure l'autonomia personal.

- Degut a la destrucció dels llocs de treball que la pandèmia ha provocat, **cal una aposta clara per reforçar els programes de formació i l'acompanyament a la inserció laboral de persones amb discapacitat física i/o orgànica**, per crear llocs de treball de qualitat i assegurar-ne el manteniment amb un finançament adequat i suficient.
- També pel que fa a l'àmbit laboral, el teletreball, com ja estem veient actualment, serà una aposta de futur. Per tant, és necessari **garantir que les persones amb discapacitat física i/o orgànica puguin accedir als mitjans tecnològics -reforçant la capacitat en l'ús de les noves tecnologies- per continuar amb la seva formació o teletreballant i minimitzar així l'impacte que la bretxa digital té sobre elles**, ja que en cas de no tenir en compte l'àmbit digital en la regulació del treball, es podrien reproduir les barreres físiques que ens trobem en els llocs de treball presencials.
- Per tant, **cal vetllar perquè les persones amb discapacitat física i/o orgànica no quedin excloses de la transformació digital que està vivint la nostra societat en tots els àmbits**, assegurant que tot allò digital sigui accessible, assequible i contempli la diversitat humana, i garantir com un dret fonamental l'accés a internet per a totes les persones, en igualtat de condicions.
- **Per garantir el dret a l'accessibilitat i a la mobilitat personal és urgent aprovar el Decret d'Accessibilitat a Catalunya**- que haurà de desplegar la Llei d'Accessibilitat de 2014-, i dotar-lo del pressupost suficient i necessari per garantir el dret a l'accessibilitat de les persones amb discapacitat física i/o orgànica; i preveure la creació d'un fons econòmic estable i estructural per polítiques d'accessibilitat universal.
- **Cal fer efectiva la implementació i el complet desenvolupament del Decret 150/2017, de 17 d'octubre, de l'atenció educativa a l'alumnat en el marc d'un sistema educatiu inclusiu**, incrementant el pressupost destinat al seu desplegament i comptant amb la participació de tots els agents de la comunitat educativa i les entitats de persones amb discapacitat, per tal que en casos d'excepcionalitat com els que hem viscut, es garanteixi la continuïtat de l'educació en igualtat d'oportunitats a tot l'alumnat.
- Hem de ser capaços de generar consciència ciutadana i transmissió de coneixement envers els drets de les persones amb discapacitat física i/o orgànica per evitar que es produeixin discriminacions per motius de discapacitat i **formar en l'atenció a la diversitat a tots els agents implicats en la planificació i realització de les activitats culturals, esportives, de lleure, turístiques i d'altres d'atenció directa**.
- És imprescindible **garantir la participació de les persones amb discapacitat física i/o orgànica, i de les entitats que les representen, en la construcció i implementació de les polítiques i estratègies públiques** per assegurar que es té en compte la Convenció Internacional sobre els Drets de les Persones amb Discapacitat i que es contemplen les seves necessitats específiques.
- Per últim, considerem que **cal seguir treballant per informar, orientar i acompanyar a les persones amb discapacitat física i/o orgànica sobre el reconeixement legislatiu dels seus drets i el coneixement dels canals per denunciar possibles situacions de discriminació i vulneració dels drets**, amb l'objectiu de reduir la infradenúncia i visibilitzar encara més les situacions de vulneracions que pateixen les persones amb discapacitat en el dia a dia.

Bibliografia consultada

AJUNTAMENT DE BARCELONA

- Estudi sobre el greuge econòmic de les persones amb discapacitat de la ciutat de Barcelona. 2019.
- Informe de l'Observatori de les Discriminacions a Barcelona. 2019.

BANC D'ESPANYA

- Article analític sobre l'evolució recent del mercat de l'habitatge a Espanya. 2019.

EAPN ESPANYA

- 8è. Informe AROPE 2018. L'estat de la pobresa. Seguiment de l'indicador de pobresa i exclusió a Espanya. 2008-2017.

GOVERN ESPANYOL

Ministeri d'Educació i Formació Professional

- Estadística dels ensenyaments no universitaris. Alumnat amb necessitat específica de recolzament educatiu curs 2018-2019.

GENERALITAT DE CATALUNYA

Departament de Treball, Afers Socials i Famílies

- Estadística sobre el nombre de persones amb discapacitat a Catalunya. 2020.
- Seguiment del desplegament de la Llei 39/2006. Històric i evolució de les dades de la dependència a Catalunya. 2020.

ECOM

- Guia pràctica per a la defensa dels drets de les persones amb discapacitat física. 2019.
- Guia pràctica d'Autogestió, principis bàsics de l'Assistència Personal. 2019.
- Proposta de mesures per garantir els drets de les persones amb discapacitat física i orgànica en temps de Covid-19. 2020.
- Enquesta sobre com estava afectant a les persones amb discapacitat la gestió de l'estat d'alarma per la crisi sanitària de la Covid-19 (212 participants: 74% persones amb discapacitat reconeguda i la resta familiars o tutors legals). 2020.
- Enquesta sobre l'afectació de la Covid-19 a les persones amb discapacitat vinculades als serveis d'inclusió laboral (1.721 participants). 2020.

FUNDACIÓ MÚTUA DE PROPIETARIS, en col·laboració amb COCEMFE

- Estudi sobre la mobilitat reduïda i accessibilitat en l'edifici. 2018.

FUNDACIÓ ONCE

- Estudi de l'Observatori sobre la Discapacitat i el Mercat Laboral (Odismet) sobre els efectes i conseqüències de la crisi de la Covid-19 entre les persones amb discapacitat. 2020.
- 5è Informe de l'Observatori sobre la Discapacitat i el Mercat Laboral (Odismet) sobre la situació laboral de les persones amb discapacitat, amb dades de l'any 2018.

INSTITUT D'ESTUDIS REGIONALS I METROPOLITANS DE BARCELONA

- Anàlisi de la mobilitat de les persones amb discapacitat a partir de l'Enquesta de mobilitat en dia feiner (EMEF) i altres fonts d'informació. 2020.

INSTITUT NACIONAL D'ESTADÍSTICA

- Nota de premsa sobre el salari de les persones amb discapacitat. 2017.

M4 SOCIAL I FUNDACIÓ FERRER I GUÀRDIA

- Estudi sobre l'impacte de la bretxa digital en les persones ateses per les entitats socials. 2020.

OMS

- Directrius sobre activitat física i hàbits sedentaris. 2020.

Notícies generades per ECOM

- Impulsem el Projecte Ciutat Viva, una iniciativa per promoure la participació activa de col·lectius que pateixen discriminació múltiple en la transformació urbana. 2020.

Veure notícia: *Impulsem el projecte Ciutat Viva, una iniciativa per promoure la participació activa de col·lectius que pateixen discriminació múltiple en la transformació urbana | ecom.cat | Esborrem barreres. Creem oportunitats.*

- ECOM impulsa el Projecte ECOMobilitza't! amb un cicle de webinars en el marc de la setmana europea de la mobilitat. 2020.

Veure notícia: *ECOM impulsa el projecte ECOMobilitza't! amb un cicle de webinars en el marc de la Setmana Europea de la Mobilitat | ecom.cat | Esborrem barreres. Creem oportunitats.*

- La promoció de la participació del jovent amb discapacitat física, un dels objectius treballats el 2020 des d'ECOM. 2020.

Veure notícia: *La promoció de la participació del jovent amb discapacitat física, un dels objectius treballats el 2020 des d'ECOM | ecom.cat | Esborrem barreres. Creem oportunitats.*

- ECOM participa a la DAU Barcelona, la gran festa del joc que promou l'Institut de Cultura de Barcelona. 2020.

Veure notícia: *ECOM participa a la Dau Barcelona, la gran festa del joc que promou l'Institut de Cultura de Barcelona | ecom.cat | Esborrem barreres. Creem oportunitats.*

Notes de premsa generades per ECOM

- ECOM alerta que el Codi d'Accessibilitat, que és a les portes d'aprovar-se, no s'ajusta als paràmetres que marca la Convenció de l'ONU. 2020.
Veure pdf: [20200203codi-accessibilitat.pdf](#)
- ECOM reclama que es prioritzi l'atenció de les persones amb discapacitat física en la gestió de la pandèmia de la Covid-19 així com que se'ls doni una tracte igualitari. 2020.
Veure pdf: [25-03-2020_np_ecom_peticio-prioritzacio-persones-discapacitat_covid-19_1.pdf](#)
- ECOM i DINCAT fan una crida conjunta perquè es reforci la protecció a totes les persones amb discapacitat i el suport a les entitats del sector en la pandèmia Covid-19. 2020.
Veure pdf: [2-04-2020_ecom-i-dincat_demandes-govern-covid-19.pdf](#)
- ECOM reclama un tracte sanitari adequat sense discriminacions per raó de discapacitat davant l'escassetat de recursos sanitaris en la gestió de la pandèmia Covid-19. 2020.
Veure pdf: [4-04-2020_ecom-covid19-criteris-medics.pdf](#)
- ECOM demana que es reforcin els ajuts a l'ocupació de les persones amb discapacitat física perquè en l'escenari post crisi de la pandèmia del coronavirus les dificultats d'inserció seran encara més grans. 2020.
Veure pdf: [30-04-2020_NP_ECOM-demandes-1Maig.docx](#)
- ECOM reivindica la participació de les persones amb discapacitat física, a través de les entitats que les representen, en la taula d'experts creada per la Generalitat de Catalunya per a la revisió del model d'autonomia i d'atenció a les persones. 2020.
Veure pdf: [proposta-nota-premsa-aulaexperts.pdf](#)
- L'estació de Calafell ha tingut un ascensor avariament al voltant dels 10 mesos, un problema recurrent a tota la xarxa de Rodalies. 2020.
Veure pdf: [20201126_ascensors_rodalies.pdf](#)

Recursos audiovisuals generats per ECOM

- Cicle de webinars “Ciutat Viva”, per promoure la participació en la transformació urbana. 2020.
Veure videos: <https://bit.ly/3chMRxE>
- Cicle de webinars “ECOMobilitza’t”, per uns pobles i unes ciutats més accessibles i sostenibles. 2020.
Veure videos: <https://bit.ly/3chMRxE>
- L’assistència personal com a eina per garantir el dret a viure a la comunitat. 2020.
Veure video: https://www.youtube.com/watch?v=_c7YeJPz3bc
- Presentació de la Guia pràctica d’Autogestió. Principis bàsics de l’Assistència Personal. 2020.
Veure video: <https://www.youtube.com/watch?v=n9easqyhJuU&t=80s>
- Documental Vides diverses. 2015.
Veure video: <https://youtu.be/B13FKe9dFsY>
- Cicle de webinars “El Dret a l’Habitatge”. 2020.
Veure videos: <https://bit.ly/3chMRxE>
- AJUNTAMENT DE BARCELONA i ECOM. Parlem de Drets: Discriminació en l’accés a l’habitatge. 2020.
Veure video: <https://bit.ly/2PIQjJY>
- Els drets a debat: Els drets de les persones amb discapacitat física i els models d’atenció en temps de Covid-19. 2020.
Veure video: <https://bit.ly/32irZ4M>
- Els drets a debat: El dret a l’educació dels infants amb discapacitat física en temps de Covid-19. 2020.
Veure video: <https://bit.ly/2QVe56q>
- Els drets a debat: El dret a una salut pública i de qualitat de les persones amb discapacitat física en situació d’emergència sanitària. 2020.
Veure video: <https://bit.ly/3b5kBOJ>
- Els drets a debat: El dret al treball de les persones amb discapacitat física en temps de Covid-19. 2020.
Veure video: <https://bit.ly/3s8MxHh>
- Cicle de webinars sobre nous escenaris per la inclusió laboral (amb un total de deu sessions i la participació d’onze empreses de diferents sectors). 2020.
Veure videos: <https://bit.ly/3chMRxE>

**Vulneracions de
drets i discapacitat
física i/o orgànica**

Informe 2020 *1a edició*

**Juntes pels
nostres
drets
ecom**

Gran Via de les Corts Catalanes, 562
Pral. 2a, 08011 Barcelona

Tel.: **93 451 55 50**
ecom@ecom.cat

 facebook.com/ecomdiscapacitat

 [@entitatecom](https://twitter.com/entitatecom)

 youtube.com/entitatecomdiscapacitat

www.ecom.cat

Amb el suport de:

 Generalitat de Catalunya
**Departament
de Drets Socials**

 Generalitat de Catalunya
Departament de Drets Socials

Amb càrrec a l'assignació del 0,7 % de l'IRPF

 **Ajuntament de
Barcelona**